

CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚĂ-LEGISLAȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

DIRECTOR:

I. GR. PERIȚEANU

fost Ministru, Avocat

Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR:

ALEXANDRU VELESCU

Doctor în Drept, Avocat

FONDATOR:

ION S. CODREANU

Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Ioșef Gh. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Avocat; **D. Gălășescu Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanevici**, Conf. univ. Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iaai**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Univesitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

SUMAR

- *Regimul democratic și dreptul civil modern* de Victor G. Cădere;
- *Revista de medicină legală* (An. I, nr. 6, 1936), Recenzie de E. C. D.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

- Inalta Curte de Casație și Justiție s. I: *Mayer Leibn cu H. Zamfirescu* (Autoritate de lucru judecat. Vânzare cu pact de răscumpărare. Prima acțiune bazată pe rezoluțiunea vânzării pentru neplata prețului. Hotărâre definitivă. A doua acțiune bazată pe nulitatea convențiunii de vânzare. Există lucru judecat);
- Idem s. II: *Parchetul general al Inaltei Curți cu General C. Dumitrescu* (Recurs în interesul legii: Intervenția părții care a figurat în proces. Inadmisibilitate. Recurs în interesul legii. Decizie dată de instanța de casare militară. Inadmisibilitate) cu nota d-lui Vintilă Dongoroz;
- Idem s. III: *Regia Aut. P. T. T. cu G. Curtovici și a.* (Legea contabilității publice. Director general P. T. T. Exercițiu atribuțiunii cu caracter general administrativ. Nu este special însărcinat cu controlul contabililor. Nu este răspunzător de gestiunea acestora);
- Curtea de Apel Buc. s. I: *V. I. Protopopescu cu Ministerul de Finanțe* (Contencios administrativ. Creanță contra Statului. Inscrisiere în buget. Somațiune de plată. Inadmisibilitatea urmăririi silite);
- Curtea de Apel Constanța: *Vasile Ciurea cu Administrația financiară Constanța* (Legea timbrului. Contravenție. Proces-verbal dresat de șeful administrației. Valabilitate. Registre de comerț. Netimbrare. Dacă art. 103 alin. 1 din legea contrib. a modificat art. 4 § 19 și 75 din legea timbrului).

JURISPRUDENȚA STREINĂ

- Casația italiană I (Mandat comercial. Revocare. Raportul dintre mandante și tert);
- Idem, idem (Navlu. Clauza de nerresponsabilitate („insurance clause”). Limitele clausei. Reducerea navlului. Dol sau culpa din partea căraușului. Probă);
- Idem, idem (Faliment. Unic creditor. Revocare inadmisibilă);
- Idem III. (Contract de locațiune. Exercițiul unui comerț. Inchirierea altui magazin pentru același comerț. Valabilitate în lipsa unei convențiuni contrarii);
- Idem, idem (Culpă civilă. Sfat greșit dat de un necunosător. Acceptare. Nerresponsabilitate pt. daunele rezultate);
- Aplicarea noilor legiuri penale (Circulara d-lui Ministru al Justiției nr. 29012 din 29 Aprilie 1936 relativ la listele Curților cu Jurați).

REGIMUL DEMOCRATIC ȘI DREPTUL CIVIL MODERN ¹⁾

D-l profesor G. Ripert dela Facultatea de drept a Universității din Paris expune în magistrala sa lucrare, apărută de curând, ceea ce am putea numi „boala juridică” a epocii noastre influențată de idei dispartate și traversată de tot soiul de curente.

Preponderența quasi-universală a codului Napoleon se clatină; toată lumea pare a vrea altceva — și astfel stăm în fața unui drept nou pe care nimeni nu-l cunoaște ce va fi, dar ale cărui repercusiuni asupra societății de mâine pot fi deja întrezărite.

Care să fie cauza?

D-l profesor Ripert o atribuie în primul loc democrației. Dela 1848 „le peuple est devenu Roy”. Altă dată în Franța elaborarea regală a legilor țmea cont de biserică, de parlamentele locale, de corporații... astăzi confecționarea democratică a legilor nu are nici scop, nici directivă... și nimeni nu poate ști ce valoare au diversele reforme propuse de parlament în numele poporului suveran, căci legile au devenit soluții speciale și transitorii. Parlamentul care a devenit o instituție quasi-permanentă, are un singur scop: *legiferarea*.

Miracolul multiplicărei legilor este semnul secolului nostru. În ultimii 10 ani s'au votat tot atâtea legi de drept civil ca în 40 ani anteriori.

Și totul pentru mici modificări de interes particular, nicio idee de ansamblu, modificări cari se adaptează greu sau de loc cu dispozițiile codului civil.

S'a sfârșit cu caracterul sacro-sanct al codurilor; legea nu mai impune, nu mai inspiră niciun respect, *comitetul electoral* are mai multă putere de a dispune.

Astăzi se cere Statului protecția minorității slabe și desarmată în concurența activităților umane, și acesta se epuizează în lupta pentru redresarea unui echilibru din ce în ce mai nestabil. Principiul egalității înaintea legilor a sucombat.

Deși transformarea vieții economice impune *modificarea tehnică* a dreptului, nu justifică însă părăsirea principiilor fundamentale, cari au guvernat valoarea societatea omenească de-a lungul veacurilor, cu toate transformările profunde pe care le-a suferit.

Legiferomania este mai curând rațiunea de a fi a

¹⁾ G. Ripert. Le régime démocratique et le droit civil moderne p. 461. — Paris — 1936.

„democratului” care nu poate fi conservator și consideră dreptul nou ca o necesitate a progresului și a civilizației.

Deci legiferare pentru a „progresa”, iată regula de conduită a guvernelor democratice !

În fața acestei tendințe, juriștii tac cu resemnare sau aprobă din fidelitate pentru regim. Contra absolutismului puterii democrației juriștii au părăsit dreptul de a opune primatul spiritului. Magistrații s-au pătruns de spiritul democratic: „*Les clerics ont trahi*”.

Reacțiunea ar fi putut veni prin reînvierea dreptului natural, a unui drept ideal care se identifică cu ideea de justiție. Dar democrația nu admite o reacție care să aibă în ea focul sacru al unei mari acțiuni, dacă ea admite un drept superior, acesta trebuie minimalizat! Și mai ales să nu aibă nicio atingere cu concepțiile dreptului bisericești catolice.

Toți se ocupă de evoluție, de transformări și nimeni nu se oprește la ceea ce rămâne *constant* în sentimentele umane de-a lungul veacurilor. Tendința modernă este de a recunoaște „*regula de drept — funcție de faptul social*”.

Unii juriști — profeți ai timpurilor noi — au tendința de a împinge spre cât mai multe reforme, incitând chiar legislatorul, pentru a ajunge la construcția unui *socialism juridic* care va transforma societatea de mâine.

Legiuitorul nu are deci a se teme de o critică severă, de o opoziție activă... este la adăpostul: „*de la république des professeurs*” !

Părți bune din legislația revoluționară a lui Cambacérés au fost părăsite, căci consulatul a reîntronat în codul civil toate regulile juridice ale vechiului regim, înlăturând chiar și spiritul filozofic al noulor concepții.

Cu toate acestea, regimul republican francez revine mereu la instituțiile din 1789, de care se atașează cu un misticism îndărătnic.

Spiritul laic revoluționar vrea ca din elaborarea oricărei legi să dispară orice considerație religioasă; anticlericalismul face parte obligatoriu din programul aceluia care se închină tradiției revoluționare. Divorțul devine — după lupte îndelungate — instituție civilă, mai ales pentru că trebuiau combătute regulile religiei catolice.

Orice măsură s'ar lua astăzi pentru limitarea divorțurilor, pentru stabilirea mai precisă a răspunderilor decurgând din căsătorie, ar fi considerată antide-mocratică. Deși marea majoritate a francezilor nu au părăsit practica mariajului religios, aceasta este considerată ca o „afacere privată” a părților.

Pentru aceleași considerații, diverse legi au stabilit o situație quasi-egală între copiii legitimi și acei naturali, iar severitățile de altă dată contra copiilor adulterini și incestuoși au fost numai atenuate. Democrația se forțează să expulzeze ultimele prejudecăți contra bastarților.

Jurisprudența franceză, urmând aceluiași spirit democratic și laic nu recunoaște valabilitatea convenției între soți relativ la educația copiilor într-o religie determinată.

În toate manifestările dreptului public aceiași tendință ca, de exemplu, în laicizarea învățământului, etc.; în Franța, spune d-l Ripert, nu s'ar putea concepe o democrație care să-și zică creștină.

Conform noilor tendințe, în toate celelalte manifestații ale vieții „civile” franceze, trebuie să domine spiritul de *egalitate*.

Vor fi deci prohibite toate convențiile cari ar atinge dreptul de a se căsători, de a alege o profesiune, și mai ales acele cari indirect ar urmări susținerea cultelor.

Egalitatea civilă în materie de succesiune, intrată profund în moravuri, rămâne partea cea mai solidă a codului Napoleon, și este atinsă numai indirect prin taxe fiscale, cu toate consecințele economice dezastruoase (fărămițarea pământurilor, distrugerea micii industrii, știrbirea autorității tatălui de familie, etc.).

În materie de legislație civilă ideea de *egalitate* merge mână în mână cu aceea de *libertate*; democrația franceză a accentuat tot mai mult suveranitatea necondiționată a Statului, cultivând în același timp spiritul de supunere la tirania legilor. Așa se explică, de exemplu, că legislația modernă franceză are o tendință tot mai accentuată de a controla prin autoritatea publică raporturile de familie (tutela copiilor naturali, legitimarea copiilor după căsătorie, etc.), la care însă spiritul public francez este refractar.

D-l Ripert se declară mai curând partizanul organizației actuale, deși defectuoasă, decât să admită „dreptul de inspecție” sever și prea minuțios în afacerile de familie.

Puterea părintească este măcinată treptat, treptat prin diverse legi speciale; la fel cu puterea maritală; fără să fie complet capabilă civilmente, femeia măritată franceză are o mare libertate de acțiune, derivând din diverse legi. Însă, persoanele cari ies de sub controlul puterilor private caută protecție în autoritatea Statului, care trebuie să fie seamă de dorințele acestor emancipați moderni... și în mod logic legislația democratică le pune la dispoziție toate înlesnirile dorite... minorii lucrători pot face parte din sindicate; soții divorțați se pot recăsători; soțul adulter poate lua în căsătorie pe complicele său etc., căci pentru a face cât mai „mulți fericiți”, legea trebuie să-i libereze de o disciplină prea strictă.

Liberalismul economic de altă dată, care permitea o libertate contractuală quasi-totală, limitată numai prin ideea de ordine publică sau bunele moravuri, este astăzi considerată ca un anachronism și intervenția Statului în raporturile economice este constantă.

Dreptul modern distruge astfel libertatea de a contracta, afirmând în același timp că idealul democrației a rămas același adică de a asigura libertatea individuală !

Dar *libertatea* nu este suficientă pentru a asigura egalitatea — Statul trebuie să intervină pentru protecția celor slabi — și democrația este dispusă cu atât mai mult a interveni în acest sens, cu cât cei slabi sunt cei mai numeroși, cari au cele mai multe voturi.

Iată dar, cum, legiuitorul democrat ajunge ca sub pretextul de a interveni în favoarea celor slabi, să organizeze o asistență care nu are nimic comun cu justiția. Spiritul democratic luptă pentru debitor în contra creditorului.

Astfel sunt legile cari ușurează situația falșilor, cari au suprimat pedeapsa corporală, cari au instituit regulile speciale ale regimului dotal. De asemenea toate legile cari acordă diverse moratorii, etc. Procedura civilă de asemenea nu oferă niciun mijloc de execuție rapidă contra debitorului recalcitrant, etc.

Statul „stabilizând moneda” și debitorul putându-se elibera pe baza cifrei numerice a creanței datorate, creditorul este deposedat în parte de drepturile sale. Același lucru cu reducerea chiriilor. Toate acestea pentru că *politicul* impune regula sa contra *dreptului*.

Democrația franceză se ocupă de toți cei slabi „les

petits de la nation"; ei trebuie ridicați, ajutați, acesta este un semn al progresului social și progresul este idealul democrației.

Democrația, în deosebire de biserică face din bătrânii indemni și săraci, ajutați mai ales din pietate, creditori ai colectivității, care are obligația de a-i întreține; pe de altă parte legăturile de familie sunt astăzi prea slabe pentru a mai forma o bază solidă pentru obligația de alimentare. Societatea trebuie dar să asigure greaua sarcină a asigurării sociale.

Se ajunge astfel în dreptul civil la aplicarea legilor în raport cu situația materială a persoanelor, ca, de exemplu, prin crearea bunului de familie (legea din 5 Decembrie 1932) sau prin declararea inezibilității pentru salariile mici (legea din 12 Ianuarie 1895).

D-l Ripert se întreabă, dacă în aceste condiții legislația modernă nu stă sub *imperativul numărului*, mai curând decât sub inspirația unui spirit de justiție și de creștinism? Concluzia inevitabilă a unei astfel de evoluții nu poate fi decât construcția unei *legislații de clasă*, și oricât ar fi de paradoxal, dar cei desemnați de favorurile legale sunt tocmai acei cari sunt cei mai puțin interesați de a apăra ordinea socială.

În același ordine de idei d-l Ripert examinează inegalitatea contractuală și tendința democrației de a nu admite principiul corector al leziunii, care generalizat ar putea fi favorabil în unele cazuri și celor puternici; or cei mai slabi în jocul contractual sunt cei mai tari în jocul politic, deci orice interpretare care le-ar putea fi defavorabilă nu poate avea simpatia democrației. Și totuși, în același timp, banul și puterile capitaliste își impun exigențele lor!

Tentațiunea de a confisca în profitul comunității bogăția privată este tot mai mare; prin socializarea averilor se tinde la desființarea celei din urmă „inegalități” din societatea modernă. Nu trebuiesc lăsate oamenilor decât drepturi precare sau în orice caz revocabile.

Astfel se explică favoarea democrației pentru limitarea legală a drepturilor.

Multa vreme legiuitorul nu a îndrăznit să se atingă de proprietatea urbană și rurală; îngrădirile exercițiului acestui drept erau excepții bine fixate prin lege.

Astăzi diverse motive de ordin social, igienic, artistic, comercial, industrial reduc absolutismul clasic al dreptului de proprietate, care se curbează tot mai mult sub presiunea interesului general.

Pe de altă parte, pentru limitarea drepturilor subiective și-a făcut loc teoria abuzului de drept, care în ultimă analiză dă drept judecătorului de a se pronunța asupra regularității exercițiului drepturilor!

Astăzi nimeni nu ar mai putea zice: „uzez de dreptul meu” pentru că are a da puseala dacă actul său se găsește în contradicție cu *scopul final* al instituției juridice așa cum, de exemplu, formulează art. 1 din codul civil sovietic. Dar în aceste condiții omul nu mai are drepturi, omul „funcție socială” nu poate avea decât datorii.

Or interesul social nesigur și variabil, căruia i se subordonează treptat, treptat, drepturile subiective nu poate fi exprimat decât prin aparatul politic al Statului. Parlament, guvern, magistrați... astfel dreptul individual este pus sub dependența puterii politice.

Codul civil însă reprezintă *un tot* și dacă drepturile individuale sunt puse la remorca interesului social, teoria autonomiei voinței nu mai are niciun sens. Asistăm la decadența rapidă a ideii de contract, pentru că Statul intervine astăzi să distrugă manifestările de voință individuală, din moment ce le consideră fu-

nește pentru interesul general. Noțiunea clasică a „ordinei publice” având la bază un principiu de ordine morală este astăzi lărgită sub presiunea diferitelor reguli economice, ca reglementarea producției, a schimbului, distribuirea averilor etc., cari au introdus în raporturile juridice noțiunea de „ordine publică economică”, variabilă, fluctuând după considerații cari de cele mai multe ori scapă judecătorului.

Alt efect curios este că nulitățile isvorind din această nouă stare de lucruri, deși absolute, nu pot fi invocate decât de una dintre părți; și de cele mai multe ori aceste nulități nu ating decât numai unele clauze din contract.

Economia dirijată, sau mai exact socialismul de stat dela care se inspiră, impune modificarea profundă a contractului așa cum a fost conceput de dreptul civil. Contractul modern este supus unui ansamblu de reguli legale obligatorii.

Legea intervine de multe ori pentru a proroga sau rezilia contractele în curs de executare. Astfel se ajunge la ideea periculoasă a negării forței contractuale; și odată pornit pe această pantă, legiuitorul găsește motive de intervenție, chiar atunci când necesitățile economice nu au în adevăr un caracter excepțional.

În chestiunea atât de spinoasă a responsabilității delictuale, tendința actuală este de a stabili cu orice preț necesitatea *reparației*, de către autor sau de către colectivitatea socială, pe simpla legătură dela cauză la efect. În această materie, ca și în cele examinate mai sus, factorul politic este preponderent și domină tot mai mult regula clasică a responsabilității civile, bazată pe culpă, care este în același timp și o regulă de morală și la care se ajunge astăzi numai ca *ultimum subsidium*, când reparația datorită nu se poate obține prin jocul altor reguli.

Spiritul democratic ia partea victimei, mai ales pentru că persoana care are uzajul unor lucruri ce pot fi dăunătoare ca, de exemplu, un automobil, este considerat ca un fel de „privilegiat”.

Acțiunea politică deplasează riscul pentru a apăra pe cei slabi și pentru a acablă bogăția.

În realitate se schimbă *victima*, ceea ce reprezintă o soluție cam simplistă și brutală a problemei examinate.

Este adevărat, că prin jocul asigurărilor se corijează în mare parte acest lucru — și de aceea astăzi asigurarea tinde a deveni obligatorie. Or și aici este o primejdie, anume aceea ca alergătorii să nu impue într-o bună zi Statului sarcina unor anumite riscuri, fără compensația corespunzătoare a primelor ce trebuiesc plătite.

În rezumat, factorul politic, depinzând de număr, a impus reforme profitând numai acelor cari în virtutea *electoralului* pot influența puterea politică.

Egalitatea înaintea legii trebuie considerată astăzi ca o idee învechită. Astfel se crează un drept de clasă, pe care juriștii s'au grăbit să-l justifice; sub presiunea lor și a imprecărilor, legiuitorul pliază tot mai mult dreptul comun în fața dreptului corporativ. Codul civil, care stabilea unitatea dreptului în Franța pe baza posesiunii bunurilor, este părăsit pe zi ce trece, pentru a face loc legilor reglementând exercițiul diverselor activități sau profesii.

Fiecare profesiune primește deplul pe care îl reclamă căci puterea publică nu este destul de tare pentru a rezista acestor diverse interese, cari adesea vin în conflict. De multe ori dinarul public suportă necesitatea de a satisface interesele profesionale.

Alături de dreptul „profesional” se creiază dreptul „corporativ” mult mai primejdios pentru autoritatea statului. Cu cât corporația e mai numeroasă și puternică, cu atât impune mai mult un tip unitar de contract, ca de exemplu: în transporturile maritime, sau ca în contractul colectiv de muncă, etc. Încet, încet corporația se substituie Statului pentru a-și asigura legile cari apără interesele profesionale, având ca mijloc de presiune *greva și punerea la muncă*.

Triumful corporatismului va răsturna concepțiile tradiționale ale dreptului civil.

Pe viitor va trebui ca în raporturile juridice să examinăm *calitatea socială* a fiecăruia dintre acei ce sunt legați prin raportul de drept; cu alte cuvinte va trebui să știm dacă, de exemplu contractantul este proprietar mare sau mic, lucrător, ce fel de lucrător anume, rost combatant, francez sau strein, etc., etc.

Ce este atunci această transformare, decât un fel de desmembrare a Suveranității în favoarea ideilor socialiste, cari în numele *ideii de egalitate* proclamată de revoluția franceză, tind tot mai mult să consacre tratamentul *inegal* al subiectelor de drept.

Astfel sunt părăsite regulile de drept elaborate de o lungă tradiție, caracteristice occidentului creștin, pentru a face loc socialismului, sindicalismului și comunismului, ca evoluție finală a democrației, iacând să cadă odată cu aceste reguli și societatea care le respectă.

În acțiunea legislatorului pentru egalitatea injustă a tuturoa și satisfacerea numai a intereselor materiale stă primejdia care amenință civilizația noastră.

Am căutat să reproduc cât mai exact — în cadrul acestui scurt articol — ideile pe cari le dezvoltă d-l profesor G. Ripert.

Înutil de a insista asupra supleței analizei și a criticismului pătrunzător, cu care spiritul fin al d-lui Ripert ne-a obișnuit de mult... Trebuie să remarc însă că documentarea pe care se sprijină distinsul profesor dela Sorbona este impresionantă și nu putem să nu rămânem gânditori în fața transformărilor încercate de codul Napoleon tocmai în țara care ra dat naștere și pe care eram obișnuiți a o considera ca o păstrătoare — poate chiar prea conformistă — a tradițiilor juridice latine.

D-l Ripert are marele merit de a face un tablou complet al legislației franceze actuale și de a sprijini cu toată autoritatea sa tradiția codului civil dela care această legislație se îndepărtează.

De fapt astăzi stau față în față două școli juridice franceze de-o potrivă de puternice, aceea a tradiționalismului sprijinită de Planiol, Ripert și colaboratorii lor, precum și de Colin și Capitant, și aceea a socialismului juridic, reprezentată prin Duguit, Lévy, Lambert, Jossereand, etc., cari consideră interpretarea tradițională bună doar pentru istorie...

Legiferomania nu este însă exclusiv franceză... am putea spune că din acest punct de vedere România nu stă mai prejos, nici ca număr de legi și nici ca spirit democratic animator al noilor norme de drept.

Dar nu ne vom opri astăzi la analiza legislației moderne române.

Suntem însă în preajma unificării codului civil; în anteproiectul privind drepturile persoanelor și al familiei găsim avansate multe din ideile astăzi la modă, cari vor aduce — dacă rămân așa cum au fost redactate — o transformare radicală a codurilor civile actuale. Se părăsesc aproape complet datinele străbune și regulile după cari se guvernează actualmente familia și persoanele.

Ceea ce poate părea surprinzător este faptul că acest spirit novator cu orice preț pleacă tocmai dela Consiliul Legislativ. D-l Ripert regretă că Franța nu este dotată cu un asemenea consiliu, care să aibă însă o misiune conservatoare și să posedeze în cel mai înalt grad convingerea că *respectarea ordinii* în viața privată este însăși baza civilizației unei societăți.

În adevăr, a lăsa concepțiunea și confecțiunea legilor numai reprezentanților aceluia cari trebuie să le suporte, sau numai aceluia cari nu au un contract suficient cu realitățile vieții juridice — care nu este numai formală — poate constitui un viciu grav într-o legislație, care pretinde la buna organizare a unei societăți.

Noi am dori ca Consiliul Legislativ să nu facă numai operă de tehnician, ci să pătrundă mai adânc în isvoarele dreptului natural, ori de câte ori vine în deliberarea sa vreo lege, care pretinde să dea o nouă așezare societății românești.

Să sperăm că anii — adică tradiția care astăzi lipsește — vor da Consiliului Legislativ toată autoritatea necesară pentru a răspunde acestor două funcțiuni fundamentale ale sale.

În România, organizarea vieții juridice mai are încă un corectiv, pe care Franța nu-l cunoaște, în aprecierea constituționalității legilor de către Secțiunile Unite ale Casației. S'a văzut, cu ocazia primei legi a conversiunii datoriiilor agricole intervenția salutară a Inaltei noastre Curți. De ce nu s'ar imagina atunci, ca alături de judecarea legilor în raport cu constituția să se admită judecarea lor în raport cu codul civil? D-l Ripert semnaleză acest remediu, care ar da codurilor fundamentale o osatură mai puternică și ar scoate codul civil de sub dependența puterii politice trecătoare.

Modificările de introdus în raport cu adaptarea legii la stările noi ar privi mai mult tehnica legii, principiile fundamentale rămânând aceleași, experimentate de veacuri și trecute prin crize politice și sociale din cele mai profunde.

Lucrarea d-lui Ripert privește exclusiv stările de lucruri din Franța; unele din acestea nu au corespondent la noi. Pe de altă parte criticile aduse pot părea uneori prea aspre.

Totuși, în complexul ei, această operă de profundă gândire juridică aduce o reconfortantă încredere în spiritul tradițional, în valoarea spirituală și în respectabilitatea drepturilor consacrate în codul civil, oferind în același timp tuturoa aceluia pentru cari „a legifera” cu orice preț înseamnă „a progresa”, ocazia de a se reculege.

VICTOR G. CADERE
Profesor universitar

RECENZIE

Revista de medicină legală. (An. I, nr. 1, 1936).

Sub direcțiunea distinsului Prof. Dr. N. Minovici apare pentru prima oară în țara noastră o revistă de medicină legală, după o activitate atât de rodnică în domeniul medicinei legale a Prof. Mina Minovici, intemeietorul medicinei legale românești și al Institutului medico-legal care îi poartă numele, unul din cele mai bine utilizate din Europa.

D-l Prof. Dr. N. Minovici în *Cuvântul introductiv* ne spune că revista nu va conține numai contribuția celor trei institute medico-legale din București, Iași și Cluj, ci și studiile în legătură cu aplicarea noilor legi penale de resortul medicinei legale.

Publică în acest număr importante studii de specialitate d-nii Prof. Dr. Al. Obreja, Dr. G. Marinescu, Dr. M. P. Balan, Dr. N. Minovici, Dr. I. Stănescu, Dr. C. I. Urechia, Dr. C. Coltuț-Cluj, Dr. Paulian, Dr. Fortunescu, Dr. Tudor, Dr. P. Topa, Dr. D. Căramzulescu, Dr. C. Bonciu, Dr. N. Romănescu, etc.

Revista se prezintă în condițiuni tehnice ireproșabile și sperăm că va găsi primirea meritată în lumea celor pe cari îi interesează problemele de medicină legală: medici, magistrați și avocați penaliști.

E. C. DECUSARA.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a
Audiența dela 21 Februarie 1936
Președinția d-lui AL. IUCA, președinte
Mayer Leibn cu H. Zamfirescu
Deciziunea nr. 249 Dosar nr. 714/935

Autoritate de lucru judecat. Vânzare cu pact de răscumpărare. Prima acțiune bazată pe rezoluțiunea vânzării pentru neplata prețului. Hotărîre rămasă definitivă. A doua acțiune bazată pe nulitatea convențiunii de vânzare. Există autoritate de lucru judecat. Art. 1201 și 1701 cod. civ.

Hotărîrea definitivă și irevocabilă prin care s'a respins ca nefondată o acțiune în rezoluțiune a unei vânzări cu pact de răscumpărare pentru neplata prețului vânzării, se bucură de autoritatea lucrului judecat și face imposibilă intentarea ulterior, între aceleași părți, a unei alte acțiuni din partea vânzătorului bazată pe invocarea unei cauze de nulitate a vânzării. Chestiunea validității contractului, prin primul proces a dobândit sensul și valoarea unui punct care trebuie considerat că a fost soluționat în prealabil și implicit, îndeplinirea sau neîndeplinirea obligațiilor contractuale ce decurgeau din contract. Imposibilitatea intentării unei noi acțiuni bazate pe o cauză de nulitate prevăzută de art. 1701 alin. 2 cod. civ., subsistă chiar dacă ar fi vorba de o nulitate absolută prin care s'ar sancționa o dispozițiune legală de ordine publică.

Curtea,

Asupra recursului făcut de către Mayer Leibn în contra deciziunii civile nr. 119 din 21 Martie 1934, a Curții de Apel București s. IV-a:

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă: la 20 Martie 1928 recurentul Mayer Leibn a vândut intimatului imobilul său din București calea Griviței nr. 82, cu prețul de 1.500.000 lei, care în mare parte se achită prin și în contul unor creanțe ipotecare, iar restul în numerar;

Vânzarea se face cu dreptul vânzătorului, al urmașilor lui, sau a persoanei indicate de el, de a re-lua imobilul, dacă până la Sft. Gheorghe 1931 vânzătorul va achita cumpărătorului suma de 3.000.000 lei. La 10 Ianuarie 1929 recurentul face o primă acțiune în contra intimatului prin care cerea rezilierea contractului de vânzare cu pact de răscumpărare, reducerea prețului vânzării, radierea ipotecilor ce grevau imobilul, cum și daune. Această acțiune a fost respinsă prin sentința Tribunalului Ilfov s. I-a cu nr. 370 din 1930, rămasă definitivă prin neapelare. După pronunțarea acestei sentințe, recurentul a ridicat mai multe recipise de bani depuse de intimat în contul plății prețului vânzării, iar cu începere dela 23 Aprilie 1931, recurentul a închiriat chiar dela in-

timat un apartament din imobilul din litigiu cu chiria de 100.000 lei anual, pe care o plătește până la Aprilie 1933. Mai târziu recurentul revine și prin acțiunea ce face obiectul procesului de față, a cerut împotriva aceluiași intimat, să se declare nul contractul de vânzare intervenit între dânsii. Această acțiune a fost respinsă de tribunal a cărui sentință a fost confirmată prin deciziunea atacată azi cu recurs. Înaintea Curții recurentul susținea că în realitate actul încheiat de el cu intimatul era un contract pignorativ pe care legea îl oprește conform art. 1701 c. civ. Curtea de Apel, pentru a confirma sentința apelată de recurent, constată că în speță există autoritate de lucru judecat dedusă din sentința nr. 370 din 1930 rămasă definitivă și prin care se respinsese prima acțiune a recurentului având de obiect rezilierea contractului de vânzare. Curtea de Apel motivează în această privință că din moment ce recurentul a cerut rezilierea vânzării pentru neplata prețului, implicit a recunoscut valabilitatea actului, așa încât nu se mai poate prin o nouă acțiune cere nulitatea actului de vânzare. Curtea mai adaugă, că vânzarea a fost confirmată de recurent, atât prin ridicarea recipiselor depuse în plată de intimat cât și prin recunoașterea acestuia ca proprietar al imobilului, în care recurentul a rămas ca chiriaș și a plătit chiria.

Văzând criticile aduse deciziunii Curții de Apel prin motivul I de casare astfel formulat:

I. Violarea art. 5 cod. civ., violarea art. 1701 c. civ., violarea art. 1201 c. civ. și greșita interpretare a principiului autorității lucrului judecat, exces de putere și omisiune esențială.

Mayer Leibn introduce la 10 Ianuarie 1929 o acțiune în contra d-lui H. Zamfirescu și prin care cere rezilierea unui contract de vânzare cu pact de răscumpărare autentificat de Trib. Ilfov s. de notariat la nr. 9334 din 1928 și transmis sub nr. 5199 din 1928, pe considerațiunea nerespectării din partea părții obligate a obligațiilor contractuale Tribunalului Ilfov s. I-a c. c. examinând această acțiune o respinge ca nefondată prin sentința nr. 370 din 19 Martie 1930.

Tribunalul pentru a ajunge la această soluțiune constată, din examinarea clauzelor contractului că este lipsit de pactul comiseriu-expres, sancțiunea nerespectării în termen și întocmai a obligațiilor contractuale — și în consecință absolvă pe părți, cu atât mai mult cu cât în cursul instanței deschise consemnase sumele — constituind executarea obligațiilor din partea sa.

Doi ani mai târziu în 1932, Mayer Leibn cheamă în judecată pe H. Zamfirescu pentru a se declara nul și de nul efect actul de vânzare cu pact de răscumpărare ca fiind în realitate un contract pignorativ interzis de art. 1701 c. civ.

Tribunalul Ilfov s. III-a c. c. fără a cerceta întru nimic în ce măsură acțiunea e întemeiată în fond se oprește asupra unei stipulațiuni de fapt trasă din modul de redactare al vechei acțiuni intentate de către Mayer Leibn și soluționată de Trib. Ilfov s. I-a c. c. prin sentința nr. 370 din 1930.

Într-adevăr, tribunalul găsește că din moment ce în această acțiune a întrebunțat expresiuni din care se degajează recunoașterea ca real a actului de vânzare cu pact de răscumpărare nu mai poate fi primit a pune concluziuni într-o acțiune tinzând la nulitatea aceluiași act.

Împotriva acestei sentințe Mayer Leibn a declarat apelul rezolvat prin decizia Curții de Apel Buc. s. IV a nr. 119 din 1934, atacată prin prezentul recurs.

Pentru a respinge apelul, constată că în speță operează autoritatea lucrului judecat rezultând din considerentele sentinței nr. 370 din 1930 a Tribunalului Ilfov s. s. I-a c. c.

Acest unic considerent care constituie argumentarea Curții denotă o greșită interpretare a principiului autorității lucrului judecat precum și o violare a art. 1201 c. civ.

Intr'adevăr, pentru a exista autoritate de lucru judecat, textul art. 1201 c. civ. cere ca a doua acțiune să aibă același obiect.

Or, necontestat că obiectul primei acțiuni constă în rezilierea contractului de vânzare cu pact de răscumpărare, în timp ce obiectul celei de a doua acțiuni tinde la anularea contractului de vânzare.

Încât din acest punct de vedere numai cu violarea art. 1201 c. civ. și printr-o greșită interpretare a principiului autorității lucrului judecat, Curtea de Apel a putut respinge apelul constatând că operează autoritatea lucrului judecat.

Dar Curtea dă prin aceasta și o soluțiune nemotivată, știut fiind că o motivare trebuie să fie de așa fel încât cel puțin elementele pe care se bazează raționamentele Curții să fie legale.

Astfel reproducând considerentele deciziei — Curtea constată în cauză că există autoritate de lucru judecat (enunțare) fiindcă (aci ar urma motivarea) din moment ce a cerut rezilierea vânzării implicit a recunoscut valabilitatea actului și prin urmare nu mai poate cere nulitatea actului de vânzare.

Dar această consecință nu decurge nici din existența lucrului judecat precum nici nu implică existența lucrului judecat.

Pentru a fi putut da o motivare Curtea trebuia să argumenteze în ce măsură condițiile cerute de art. 1201 c. civ. coexistă, respectiv să fi stabilit identitatea de obiect, de cauză și de persoană, ceea ce n'a făcut și în felul acesta a lipsit de motivare deciziunea sa.

Atât în fața tribunalului cât și în fața Curții de Apel la finele de primire indicat de intimatul H. Zamfirescu și bazat pe confirmarea actului de vânzare prin acțiunea de reziliere am obiectat caracterul de ordine publică al dispoziției inserate în art. 1701, caracter care, astfel cum rezultă din textul art. 5 din cod. civ., duce la nulitatea oricărei convențiuni contrarii sau de eludare.

Curtea nu ia în discuțiune această apărare a noastră esențială și care ducea la o soluțiune diferită chiar dacă în fapt ar fi rezultat o confirmare a valabilității actului, prin intentarea acțiunii în reziliere cât și prin ridicarea recipiselor sau încheierea contractului de închiriere.

Considerând că hotărîrea definitivă și irevocabilă prin care s'a respins ca nefondată o acțiune în rezoluțiunea unei vânzări cu pact de răscumpărare, pentru neplata pretului vânzării, se bucură de autoritatea lucrului judecat, făcând imposibilă intentarea ulterioară între aceleași părți a unei alte acțiuni din partea vânzătorului chiar dacă aceasta de a doua acțiune s'ar întemeia pe invocarea unei cauze de nulitate a vânzării;

Că această regulă se justifică prin aceea că în situația arătată, chestiunea validității contractului a doborât în primul proces sensul și valoarea unui punct care trebuie considerat că a fost soluționat în prealabil și implicit, pentrucă numai astfel instanța a putut să se pronunțe asupra îndeplinirii sau neîndeplinirii obligațiilor contractuale ce decurgeau din contract;

Că imposibilitatea intentării în atari condițiuni a unei noi acțiuni, bazată de data aceasta pe o cauză de nulitate, subsistă chiar dacă ar fi vorba de o nulitate absolută prin care s'ar sancționa o dispozițiune legală de ordine publică;

Având în vedere că aplicând aceste principii la

faptele constante ale pricinii de față, urmează că instanța de apel, dacă a respins cea de a doua acțiune a recurentului Mayer Leibu, bazată pe nulitatea convențiunii de vânzare cu pact de răscumpărare, pentru călcarea dispozițiilor prohibitive prevăzute de art. 1701 alin. II c. civ., — dispozițiuni ce nu fuseseră încă abrogate la data încheierii convențiunii — și dacă a motivat această respingere pe considerația că există autoritate de lucru judecat, rezultând din hotărîrea prin care s'a respins anterior acțiunea în rezoluțiunea vânzării, intentată între aceleași părți, tot de către recurentul Mayer Leibu pentru neplata pretului vânzării, — prin această soluțiune ea nu a violat art. 1201 c. civ. ori principiile existente în materie de lucru judecat și nici art. 1701 alin. II și art. 5 cod. civ.;

Că, de asemenea, Curtea de Apel prin această soluțiune nu a comis nici omisiune esențială, dacă nu a discutat obiecțiunea recurentului sprijinită pe caracterul de ordine publică pe care îl avea nulitatea prevăzută de art. 1701 alin. II c. civ., pentrucă, după cum s'a arătat mai sus, caracterul de ordine publică pe care se sprijină cea de a doua acțiune nu putea să înlăture aplicarea regulei sus expuse;

Că, în consecință, motivul I de casare este neîntemeiat;

Considerând că odată ce s'a respins motivul I de casare, soluțiunea dată de Curtea de Apel se menține suficient numai pe baza autorității lucrului judecat și deci este fără interes a se cerceta dacă este sau nu exactă și cealaltă parte din motivarea deciziei Curții de Apel, bazată pe confirmarea vânzării de către recurent, confirmare care ar rezulta din unele acte ale acesteia;

Că așa dar motivul II de casare, prin care se critică tocmai această parte inutilă din deciziunea Curții de Apel, trebuie înlăturat fiind fără interes examinarea lui, iar recursul trebuie respins ca neîntemeiat fixându-se cheltuelile de judecată prin apreciere la suma de 5000 lei.

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul, etc

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 5 Noemvrie 1935

Președinția d-lui C. NST. G. RĂTESCU, președinte
Parcheul General al Inaltei Curți de Casație recurent în
interesul legii. General C. Dumitrescu, intervenient

Deciziunea nr. 3317

Recurs în interesul legii. Intervenția părții care a figurat în proces. Inadmisibilitate. Art. 21 din legea Curții de Casație. Recurs în interesul legii. Deciziune dată de instanța de casare militară. Inadmisibilitate. Art. 21 din legea Curții de Casație.

1. — *Dreptul ministerului public de pe lângă Curtea de Casație, conferit prin art. 21 din legea organică a acestei Inalte instanțe, de a ataca pentru violare de lege hotărârile instanțelor judecătorești, în interesul exclusiv al legii, constituie un recurs care nici nu vatămă, nici nu folosește părții împincinate, astfel că orice intervenție, din partea acesteia într'un asemenea recurs, este inadmisibilă, ca fiind fără interes.*

2. — *Recursul în interesul legii, prevăzut de art. 21 din legea Inaltei Curți de Casație este inadmisibil dacă el poartă asupra deciziunilor instanței de casare militare, deoarece nu numai că în materie militară, exis-*

tând o singură jurisdicțiune superioară, deciziunile acesteia nu pot veni în conflict cu deciziunile niciunei alte jurisdicții similare, ca să justifice recursul în interesul legii pentru evitarea contrarietății de deciziuni, dar încă, față de incompetența de principiu a Curții de Casație în ce privește chestiunile cu caracter militar, această Curte nu poate să-și aroge facultatea de a supune cenzurei sale pe calea unui recurs în interesul legii, o hotărâre, pe care nu o poate examina din lipsa de competență, nici chiar în urma recursului regulat al părții în cauză.

S'a ascultat d. avocat Istrate Micescu pentru intervenientul general C. Dumitrescu și d. procuror Căpățână pentru Parchetul General al Inaltei Curți.

Curtea,

Asupra admisibilității intervențiunii făcute de general C. Dumitrescu:

Considerând că art. 21 din legea Curții de Casație recunoscând ministerului public de pe lângă această Curte, dreptul de a ataca, pentru violare de lege, hotărârile instanțelor judecătorești în genere, precizează prin alin. penultim că în asemenea cazuri atacarea se va face în interesul exclusiv al legii, și nu va avea nici un efect în privința părților litigante;

Că, în conformitate cu această dispozițiune prin care se urmărește numai restabilirea regulei de drept violată de instanța judecătorească, deciziunea de casare în interesul legii pronunțată pe temeiul art. 21 nu schimbă întru nimic situațiunea părților consfințită prin hotărârea atacată cu recurs și nu le aduce niciun prejudiciu de natură să legitimizeze prezența lor în instanță, alături sau împotriva ministerului public;

Că, de aici rezultă că fiind vorba numai de un recurs de principiu care nici nu folosește, nici nu va rămașă părții împrieinate, nu se vede interesul pentru cel judecat de a cere să intervină înaintea acestei instanțe când deciziunea ce se va da este destinată să rămână față de el fără eficacitate juridică;

Considerând din alt punct de vedere, că deși intervențiunea făcută de generalul Const. Dumitrescu se bazează pe dispozițiunile art. 247 pr. civilă, acest text nu poate avea aplicațiune în specie, întru cât el se referă la ipoteza unui proces în curs de judecată, când cererea principală și cererea de intervențiune fac obiectul unei singure judecăți, or, procesul intervenientului a fost judecat de instanțele militare, iar scopul acestui recurs nu este de a ocaziona o nouă urmărire, ci de a învedera numai, pe calea procedurii speciale prevăzută de art. 21 din legea Curții de Casație și în mod necontradictoriu cu părțile litigante, erorile de principiu și violările de texte comise de Curtea Superioară de Justiție Militară;

Că, pentru aceste considerațiuni, cererea de intervențiune urmează a se respinge ca inadmisibilă;

Pentru aceste motive în numele legii respinge ca inadmisibilă cererea de intervențiune făcută de generalul Const. Dumitrescu.

După aceasta, d. procuror A. Căpățână, fiind ascultat din nou, a susținut și dezvoltat admisibilitatea în principiu a recursului, astfel cum se găsește formulată prin însăși cererea făcută de Parchetul general, conchizând că, recunoscându-se această admisibilitate, să i se dea cuvântul în fond asupra motivelor de casare în interesul legii.

Curtea, prin jurnalul nr. 8867 din 29 Octomvrie 1935,

a amânat pronunțarea pe ziua de astăzi 5 Noemvrie 1935 când a decis precum urmează:

Asupra chestiunii dacă recursul de față este admisibil în principiu;

Având în vedere că această chestiune formează obiectul părții I din declarațiunea scrisă de recurs și este astfel formulată:

Admisibilitatea în principiu a recursului în interesul legii în contra deciziunilor instanței de casare militară (c. s. j. m.).

Chestiunea vine pentru prima dată în fața Curții de Casație.

Înainte de legea din 31 Martie 1932, care a modificat între alte texte ale legii organice a Inaltei Curți și art. 21 referitor la recursul în interesul legii, vechea redacțiune a acestui articol nu permitea recursul în interesul legii împotriva deciziunilor pronunțate de instanțe speciale de casare, ci numai împotriva sentințelor și deciziunilor instanțelor de fond și numai dacă partea interesată n'a făcut recurs (Cas. III, nr. 872 din 1930, complex de divergență (1)).

Legea din 1932 a complectat această lacună prin alin. b după care pot fi atacate cu recurs în interesul legii toate hotărârile date de instanțele speciale de casare.

Raportorul legii la Senat, d. senator George Alexianu, profesor de drept public, justifică această inovațiune în termenii următori: „Nu se putea concepe că dacă o deciziune a fost dedusă în recurs la instanțele speciale și totuși legea se găsește violată, să se mențină mai departe această violare numai pe considerațiunea că s'a dat o deciziune de o instanță de casare”.

Raportorul s'a inspirat din Crépon, autor clasic în materie de recurs, în casare, din care citează următorul pasaj: „Curtea de Casație al cărei rol este de a menține respectul legii și de a-l impune tuturor jurisdicțiilor de a stabili unitatea de jurisprudență, nu l'ar fi îndeplinit decât incomplet, dacă acțiunea sa ar fi subordonată numai acțiunii și intereselor părților în cauză... o intervențiune publică era necesară și astfel s'a instituit recursul în interesul legii pentru formarea căruia, calitatea a fost exclusiv dată procurorului general de pe lângă Curtea de Casație, investit astfel cu o misiune foarte mare și foarte înaltă de a fi pe toată întinderea teritoriului Statului și față de toate tribunalele, păzitorul vigilent al legii” (Crépon, Du pourvoi en Cass, tom. II p. 45).

Din termenii generali ai art. 21 alin. b (nou) și din spiritul în care vedem că acest text a fost conceput, tragem concluziunea că recursul în interesul legii împotriva deciziunilor instanței militare de casare este admisibil.

În adevăr, după art. 102 din Constituție, pentru întregul Stat român este o singură Curte de Casație și Justiție. Prin urmare instanța de casare militară nu este o instanță supremă și suverană, ea nu poate fi decât o instanță specială de casare. Ea poate fi censurată de Curtea de Casație pe baza recursului părții, care nu ar fi militar ci civil, pentru motiv de incompetență (art. 26 alin. 1 din legea Curții de Casație) cum și pe baza recursului în anulare făcut de guvern pentru exces de putere calificat sau pentru delikte săvârșite în instrucțiunea cauzei (art. 26 alin. 2 din legea Curții de Casație).

Și, apoi dacă recursul în interesul legii nu ar fi admisibil împotriva deciziunilor casatei militare, ea ar putea interpreta și aplica în mod eronat dispoz. codului de justiție militară, ceea ce de sigur, ar fi regretabil. Dar inconvenientul apare și mai evident în cazurile în cari tribunalele militare sunt chemate a aplica infractorilor militari texte din procedura penală și codul penal comun (art. 78 și 258 din c. j. m.) și când

1) Publicată în *Jurisprudența Generală* din 1930, nr. 35 sp. 1410, pag. 1114.

el ar putea crecea pentru infractorii militari o jurisprudență diferită de aceea pe care Inalta Curte de Casație și Justiție o statornicește pentru infractorii civili în cazuri similare.

Și într-o asemenea situațiune, inadmisibilă într-un sistem judiciar bine organizat, procurorul general al Inaltei Curți să nu poată exercita acea misiune foarte mare și foarte înaltă de a fi pe toată întinderea teritoriului Statului, față de toate tribunalele păzitorul vigilent al legii.

Obiecțiuni posibile:

Prima obiecțiune: Din raportul Alexianu citat mai sus rezultă că legiuitorul din 31 Martie 1932, introducând alin. b la art. 21, s'a gândit să dea procurorului general al Inaltei Curți posibilitatea de a armoniza jurisprudențele contradictorii ale Curților de apel, devenite instanțe speciale de casare pentru anumite infracțiuni (art. 31 II lit. a alin. 2 (nou)).

Răspundem: Raportorul s-a gândit la aceea ce se întâmplă mai des (*id quod plerumque fit*), dar termenii generali ai art. 21 alin. b nou îi completează gândirea.

A doua obiecțiune: Potrivit art. 26 alin. 1, militarii nu au niciodată drept de recurs la Inalta Curte de Casație. În speță, fiind vorba de infractori militari, nici recursul în interesul legii nu ar fi admisibil. Inalta Curte de Casație fiind necompetentă în asemenea cazuri.

Răspundem: Interesul legii este superior acestei considerațiuni și procurorul general al Casației poate să exerceze recurs în interesul legii, chiar în cazurile în cari părțile nu au dreptul a se plânga în Casațiune (*Crépon*, Du pourvoi en Cassation, tom. II, 186 și urm.; *Hamangiu*, Recursul în Casație și contenciosul administrativ p. 91, nr. 8).

Recursul în interesul legii fiind bazat numai pe ordinea publică, căreia orice interes trebuie să-i rămână subordonat, este ușor de înțeles că niciuna din obiecțiunile său finele de neprimire opozabile părților nu pot împiedica acest recurs (*Faye*, La Cour de Cassation nr. 447; *Poncet* t. 2, pag. 279).

A treia obiecțiune: Art. 26 alin. 2 din legea Curții de Casație, deschide un recurs în anulare exercitat de guvern împotriva hotărârilor tribunalelor militare, în temeiul art. 22 din legea Curții de Casație, adică pentru excesul de putere calificat, sau pentru delikte săvârșite în instrucțiunea proceselor. Prin aceasta, legea Curții de Casație ar fi înțeles să excludă recursul în interesul legii pentru simple violări de lege.

Răspundem: Recursul în interesul legii încredințat procurorului general al Curții, în scop de a asigura unitatea de legislațiune prin unitate de jurisprudență și recursul în anulare încredințat guvernului pentru a-i da putința să mențină organizațiunea Statului în cadrele Constituției, împiedicând puterile constituționale de a se impieta reciproc nu se exclud, ci dimpotrivă ele completează un sistem de înaltă supraveghere. Ele sunt paralele (*Faye*, *ibid.* nr. 455). Această regulă care guvernează jurisdicțiunea civilă trebuie aplicată, pentru identitate de motive și justiției militare.

De altfel, chiar c. j. m. prin art. 138, dă drept comisarului regal să facă recursul în interesul legii, în caz de achitare, la instanța de casare militară. S'ar putea oare susține, în mod serios, că apărarea legii se oprește aci și că instanța de casare militară poate viola, la rândul ei, legea, fără putința de a fi cenzurată.

Cerem, dar Inaltei Curți să binevoiască a decide că recursul nostru este admisibil în principiu.

Având în vedere că, după cum rezultă din expunerea făcută de Parchetul general, admisibilitatea în principiu a recursului în interesul legii în contra deciziunilor instanțelor de casare militară, este susținută și demonstrată pe două considerațiuni esențiale:

1) Prin litera și spiritul dispozițiunilor art. 21 alin. b din legea Curții de Casație, care prevede un aseme-

nea drept de recurs chiar și împotriva hotărârilor date de instanțele speciale de casare, cum sunt hotărârile Curții Superioare de Justiție Militară;

2) Pe însuși principiul consacrat de art. 192 din Constituție, după care pentru Statul Român există o singură Curte de Casație și Justiție, situațiune din care ar urma că instanța de casare militară nu poate să fie o instanță supremă și suverană, ci o jurisdicțiune specială supusă cenzurii Curții de Casație în conformitate cu art. 22 lit. b din legea sa organică;

Considerând că art. 21 din legea pentru Curtea de Casație și Justiție, astfel cum a fost modificată prin legea publicată în Monitorul Oficial nr. 77 din 31 Martie 1932, prevede că ministerul public de pe lângă Curtea de Casație, direct sau la cererea Ministerului de Justiție, are dreptul să atace înaintea acestei Curți pentru violare de lege: a) toate hotărârile desăvârșite sau actele instanțelor judecătorești date în orice materie și b) toate hotărârile date de instanțele speciale de casare;

Că această din urmă dispozițiune, care nu era prevăzută în vechea redacțiune a art. 21 din legea dela 20 Decembrie 1925, a fost introdusă în actuala lege din cauză că prin art. 31 paragr. II lit. a alin. 2 din legea modificată, recursurile în materie penală împotriva sentințelor tribunalelor date în apel, fiind luate din competența Inaltei Curți și trecute în judecata Curților de Apel, s'a găsit necesar, cu această ocaziune, să se institue un mijloc general pentru menținerea unității de jurisprudență ce putea fi compromisă prin deciziuni contradictorii date de aceleași Curți și în alte materii supuse jurisdicțiunii lor, de exemplu, în recursurile fiscale prevăzute de art. 2 alin. III din legea de organizare judecătorească;

Că acesta a fost motivul real pentru care legiuitorul din 31 Martie 1932 a adoptat dispozițiunea din art. 21 lit. b, adică evitarea contrarietății de deciziuni, rezultă cu certitudine din chiar declarațiunile făcute la Senat de raportorul legii care, după ce arată ce anume necesități au impus reorganizarea pe alte baze a recursului în interesul legii și revizuirea aproape completă a acestei materii, adaugă că atunci când două instanțe de casare dau în spețe identice soluțiuni contradictorii, legea se găsește violată și recursul procurorului general este mijlocul de a-i stabili dreapta ei interpretare;

Considerând, dar, că în spiritul art. 21 litera b din legea Curții de Casație, noțiunea de recurs în interesul legii fiind în strânsă corelațiune cu posibilitatea de hotărâri contradictorii și aceasta implicând în mod logic existența mai multor instanțe de casare de același grad ierarhic consecința ce se desprinde din această constatare este că, întru cât în materie militară există o singură jurisdicțiune superioară, astfel că deciziunile acesteia nu pot veni în conflict cu deciziunile niciunei alte jurisdicțiuni similare, un recurs în interesul legii prin care s'ar critica soluțiunea dată de o asemenea instanță nu are nicio justificare și este în afară de prevederile art. 21 litera b din lege.

Că, așa fiind, nu poate subsista nicio îndoială că prin expresiunea de instanțe speciale de casare din acest text, legiuitorul n-a voit să vizeze decât instanțele obișnuite de fond, dar cari uneori sunt investite și cu atribuțiunea de a judeca anumite recursuri; că, dar, această expresiune devine absolut inaplicabilă când e vorba de Curtea Superioară de Justiție Militară care, în ce privește chestiunile date ei spre judecare, este

o adevărată instanță ordinară, chemată să se pronunțe în mod general asupra tuturor recursurilor în materie de infracțiuni militare și chiar cu privire la cererile de anulare în interesul exclusiv al legii (art. 138 c. j. m.), pe când Curțile de Apel nu au o atare competență, recursul în interesul legii fiind rezervat de art. 21 numai Curții de Casație;

Că, de altfel, ideea de separațiune între cele două categorii de instanțe își găsește o consacrare expresă în dispozițiunea art. 2 din legea Curții de Casație unde se prevede că „deciziunile Curților de Apel și ale Curților cu Jurați, precum și sentințele tribunalelor ordinare date ca instanțe de apel, sentințele jurisdicțiilor speciale și ale tribunalelor militare... vor fi pronunțate cu recurs la Inalta Curte de Casație”, dispozițiune care învederează în deajuns intențiunea legiuitorului de a nu considera instanțele militare drept instanțe speciale, în sensul art. 2 lit. b din aceeași lege.

Considerând că inadmisibilitatea unui recurs ca cel de față se întemeiază și pe argumente deduse din normele privitoare la organizarea și competența jurisdicțiilor militare;

Considerând că art. 106 din Constituție prescrie că „justiția militară se organizează prin osebită lege”;

Că, prin acest text, legiuitorul constituent derogând dela regula statornicită de el în art. 102 că „pentru întregul Stat Român este o singură Curte de Casație și Justiție” a înțeles să acorde justiției militare dreptul de a se organiza separat și de a nu fi supusă controlului jurisdicțional al acestei Inalte Curți atunci când în cauză sunt militari ori vreuna din celelalte persoane enumerate de art. 74 c. j. m., față de acestea instanța de casare neputând fi decât cea indicată de legea lor specială în specie Curtea Superioară de Justiție Militară (art. 36 c. j. m., titlul II ad.);

Că, în mod cu totul excepțional s'a prevăzut prin legea Curții de Casație cazurile când o deciziune emanată dela instanța militară poate fi atacată înaintea Curții de Casație și aceste cazuri sunt restrânse la recursul util pentru incompetență al celui ce nu este militar, nici asimilat prin a sa funcțiune de lege cu militarii (art. 26 p. 1) și la așa zisul recurs în anulațiune introdus de Ministerul Justiției pentru motiv de incompetență, exces de putere și delict savârșite de judecători cu ocaziunea instrucțiunii afacerii (art. 26 p. 2 comb. cu art. 22 din lege);

Că afară de aceste două ipoteze, limitativ prevăzute de lege, nu se poate admite vreo altă posibilitate de control din partea Curții de Casație asupra actelor de jurisdicțiune ale tribunalelor militare, deci nici dreptul de a examina asemenea acte procedurii din art. 31, paragr. II litera b din legea Curții de Casație potrivit căreia competența Secțiunii a II-a de a judeca recursurile în contra hotărârilor instanțelor militare se exercită în limitele art. 25;

Că, în fine, din punct de vedere rațional nici nu se poate concepe situațiunea contradictorie ca, cu toată incompetența ei de principiu în ce privește chestiunile cu caracter militar, această Curte să-și aroge facultatea de a supune cenzurii sale pe calea unui recurs în interesul legii o hotărâre pe care nu o poate examina nici chiar în urma recursului regulat al părții, din cauză că judecarea acestui recurs s'a atribuit altei instanțe, prin derogare dela regula generală de competență prescrisă de art. 2 din legea sa de organizare;

Că așa dar, față de considerațiunile expuse, rămâne stabilit că prezentul recurs făcut în interesul legii de

Procurorul General al Curții de Casație împotriva unei deciziuni a Curții Superioare de Justiție Militară este inadmisibil și urmează a se respinge ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

NOTA. — Deciziunea Inaltei Curți de Casație, s. II, reproducă mai sus, rezolvă două importante chestiuni de drept penal formal și anume:

a) Părțile cari au figurat în procesul penal pot interveni în instanță atunci când se judecă un recurs în interesul legii?

b) Este admisibil recursul în interesul legii la Inalta Curte de Casație în contra deciziunilor instanței de casare militară?

Inalta Curte a răspuns negativ la amândouă chestiunile.

Soluțiunile ca și considerentele din deciziunea Supremei Curți sunt în totul conforme principiilor și normelor dreptului pozitiv.

I. Recursul în interesul legii se găsește în principal disciplinat prin dispozițiunile art. 21 din legea I. C. de Casație.

În materie penală, acest recurs este prevăzut în art. 444 din actualul cod de procedură penală.

Ambele dispozițiuni de lege imprimă recursului în interesul legii același caracter: de cale de atac *extraordinară* și îi atribuie aceeași *finalitate*: înlăturarea ideală a încălcărilor legii.

Din cauza acestei finalități recursul în interesul legii apare ca o instituțiune procedurală *sui generis*, fiindcă spre deosebire de toate celelalte căi de atac (ordinare și extraordinare), acest recurs provoacă o activitate jurisdicțională lipsită de acel *raport substanțial de conflict* care formează obiectul oricărei acțiuni în justiție (*causa*) și care prilejuește întreaga desfășurare de acte procedurale înaintea instanțelor (*processus*).

În căile de atac ordinare raportul substanțial de conflict este încă actual, nefiind definitiv lichidat; în celelalte căi de atac extraordinare acest raport este stins, fiind definitiv lichidat, dar susceptibil de a fi reînviat și repus în discuțiune. Dimpotrivă, în cazul recursului în interesul legii, raportul substanțial de conflict este nu numai stins, dar și complet eliminat, rostul acestui recurs ne mai fiind acela de a reînvia raportul de conflict definitiv lichidat, ci de a da o satisfacțiune ideală legii și de a preîntâmpina pe cât posibil nesocotirea ei în viitor.

Eliminarea raportului substanțial de conflict implică inevitabil eliminarea din raportul procesual a foștilor titulari ai intereselor care formau termenii raportului substanțial ce s'a stins, fiindcă figurarea în raportul procesual (*legitimatio ad processum*) este condiționată de existența unui interes ce mai poate fi valorificat (*legitimatio ad causam*). Or singurul interes valorificabil în recursul pentru interesul legii, după cum o spune chiar denumirea acestui recurs, este numai reintegrarea în *abstracto* a normei juridice violate.

Iată de ce s'a decis întotdeauna că părțile cari au figurat în proces nu pot interveni la judecarea recursului în interesul legii (v. *Tanoviceanu*, Tratat vol. V, nr. 853, pag. 565 și Cas. II, dec. 3101/910 în *Curierul Judiciar* 1911, nr. 3 pag. 19).

În Tratatul Tanoviceanu, vol. V, nr. 854², pag. 566, arătăm însă că în materie penală, dacă recursul în interesul legii păstrează același caracter și aceeași finalitate principială, ca și în domeniul extra-penal, totuși ar trebui uneori ca acest recurs să producă în penal și efecte concrete. În adevăr, dacă ținem seamă

de caracterul de ordine publică al reacțiunii represive și de principiile fundamentale ale dreptului penal, este greu de conceput cum ar putea fi conciliată *ideea de ordine publică* și principiul *nulla poena sine lege* (care implică și corolarul nicio pedeapsă contrarie legii), cu situațiunea unui condamnat care ar executa o pedeapsă găsită ca ilegal aplicată în urma unui recurs în interesul legii?

De aceea propuneam *de lege ferenda* ca deciziunea dată în baza unui recurs făcut în interesul legii să profite și condamnatului, ori de câte ori această deciziune ar constata lipsa de baza legală a condamnățiunii.

Noul cod de procedură penală a acceptat acest sistem prevăzând în art. 496 cazurile când recursul în interesul legii profită și celui condamnat.

Față cu această dispozițiune din noul cod de procedură, se pune întrebarea dacă în viitor condamnatul ar putea interveni la judecarea recursului în interesul legii, atunci când motivele acestui recurs ar tinde la obținerea vreunui din acele rezultate cari pot profita și celui condamnat?

Creдем că sub imperiul noului cod intervențiunea condamnatului trebuie să fie admisă atunci când recursul în interesul legii i-ar putea profita.

În contra acestei soluțiuni s'ar putea opune aparent două argumente de text și anume: 1) alin. 2 din art. 496, care ar lăsa să se înțeleagă că beneficiul deciziunii date în urma unui recurs în interesul legii este numai o consecință, iar nu *finalitatea însăși* a acestui recurs, și deci condamnatul poate beneficia de consecință, fără a putea valorifica direct un interes, 2) Împrejurarea că în art. 498 alin. 3 se prevede expres dreptul de intervenție al condamnatului în cazul recursului Ministerului de Justiție și deci argumentul *per a contrario* ar conduce la concluzia că „*ubi lex voluit, dixit*”, pe când la recursul în interesul legii nu a spus-o, deci nu a voit-o.

Ambele argumente creдем că trebuiesc să fie înlăturate. Din moment ce noul cod de procedură atribuie recursului în interesul legii și efecte privind *raportul substantial* implicit acest recurs nu mai are ca unică preocupare interesul legii, ci și interesul celui condamnat în mod ilegal și deci nu este vorba numai de o simplă consecință, ci de o *îndoită finalitate* care justifică intervențiunea celui condamnat, fiindcă acolo unde există interes (*legitimatio ad causam*) există și dreptul de a interveni, adică posibilitate de a figura în proces (*legitimatio ad processum*). Condamnatul deci nu poate provoca acest recurs, el este însă în drept să intervină la judecarea lui.

Al doilea argument ar fi putut fi valabil dacă ne-am găsi în cadrul dreptului penal substanțial unde raționamentul *per a contrario* poate fi uneori îndeajuns de decisiv; dar ne găsim în materie procedurală unde la situațiuni identice se impune raționamentul *a pari* care conduce totdeauna la împlinirea lacunelor pe cale de *supliment analogic*.

Or, dacă noul cod de procedură penală admite intervențiunea condamnatului în recursul Ministerului de Justiție (care poate fi motivat chiar pe violări de lege) ori de câte ori acest recurs privește o condamnățiune, aceeași rațiune impune ca și în cazul recursului în interesul legii (care se sprijină tot pe violări de lege) condamnatul să poată interveni când acest recurs e motivat pe ilegalitatea condamnățiunii.

Ceva mai mult dela argumentul *a pari* am putea urca chiar la argumentul *a fortiori*, fiindcă conform noului cod, recursul Ministerului de Justiție poate interveni chiar atunci când părțile au uzat de calea re-

cursului ordinar, pe când recursul în interesul legii nu se poate face decât numai dacă părțile nu au uzat de recursul ordinar, or dacă este legitim ca condamnatul să intervină pentru a sprijini recursul Ministerului de Justiție, deși acest condamnat s'a mai folosit și de recursul ordinar, *a fortiori* intervențiunea condamnatului devine legitimă în recursul în interesul legii spre a-și apăra pentru prima oară interesele sale la instanța de recurs.

Pentru a evidenția temeinicia acestei interpretări ne vom referi la o altă situațiune privind tot art. 496 și 498 din noul cod.

În art. 496 nu se vorbește nimic de efectele deciziunii, care profită condamnatului, asupra despăgubirilor civile, dimpotrivă în art. 498 alin. 5 se spune că drepturile părții civile rămân neatînse; or această regulă din art. 498 o vom aplica tot pe cale de supliment analogic și în cazul art. 496.

Ceea ce este deci perfect admisibil pentru alin. 5 din art. 498 trebuie să fie tot atât de admisibil și cu privire la alin. 3 din același articol, fiindcă la situațiuni similare trebuiesc să fie aplicate soluțiuni similare.

Iată de ce socotim că sub imperiul noului cod de procedură penală intervențiunea condamnatului va fi admisibilă când recursul în interesul legii ar fi astfel motivat încât să tindă la un rezultat care profită și condamnatului.

II. În ceea ce privește cea de a doua chestiune olistervăm că art. 21 din legea Curții de Casație, în actuala sa redacțiune, prevede două cazuri de recurs în interesul legii:

Cazul recursului în interesul legii, vechea modalitate, care intervine numai atunci când punctul denunțat prin acest recurs nu a făcut obiectul unei anterioare judecăți a instanței de casare.

Cazul recursului în interesul legii, noua modalitate, care intervine atunci când asupra punctului denunțat prin acest recurs s'a pronunțat o instanță specială de casare.

a) Primul caz (modalitatea veche) presupune deci: 1) o hotărîre sau un act judecătoresc care ar cuprinde o încălcare de lege și 2) împrejurarea că această încălcare de lege nu a fost sau nu a putut fi denunțată pe cale de recurs ordinar instanței de casare.

Acest recurs în interesul legii poate fi îndreptat și împotriva hotărîrilor instanțelor militare, fiindcă art. 76 c. j. m. situat în titlul „*Despre recursuri la Curtea de Casație*” prevede expres că: „art. 444 c.pr. pen. se aplică și hotărîrilor consiliilor de războiu”, bine înțeles în condițiunile cerute de art. 444, adică atunci când părțile nu au uzat de calea recursului ordinar.

Împrejurarea că art. 26 din legea Curții de Casație nu vorbește și de acest recurs nu are nicio importanță, fiindcă acest articol este reproducerea pură și simplă a art. 31 punctul c al legii din 1912, care la rândul său reproduce art. 36 punctul c din legea Curții de Casație din 1861, așa încât prin această continuă menținere a dispozițiunii din prima lege a Curții de Casație nu s'a adus nicio atingere art. 76 c. j. m. care este posterior acestei legi (anul 1881).

Aceeași soluțiune se va impune și în sistemul noului cod de procedură penală, față de dispozițiunile cuprinse în art. 672 combinate cu art. 496 din noul cod și art. 76 c. j. m.

b) Al doilea caz de recurs în interesul legii (modalitatea nouă) presupune: 1) o hotărîre dată de o instanță specială de casare, 2) hotărîrea să cuprindă o încălcare a legii și 3) împrejurarea că alte instanțe de recurs speciale au adoptat un alt punct de vedere decât cel din hotărîrea atacată.

Rațiunea specifică a acestui recurs în interesul legii a fost de a asigura *unitatea de interpretare și aplicare a legii* în pricinile cari nu pot ajunge până la Inalta Curte de Casație, ori de câte ori, din cauza pluralității instanțelor speciale de casare, aceeași chestiune de drept ar fi în mod variat soluționată.

Acest recurs în interesul legii nu poate fi îndreptat contra deciziunilor instanței de casare militară, fiindcă această instanță de casare *nu este specială și fiindcă această instanță este unică*.

În general se obișnuiește a se spune că instanțele militare sunt în raport cu instanțele civile niște *instanțe speciale*, ceea ce este o greșală, fiindcă nu instanța este specială ci *jurisdicțiunea*.

Constituițiunea a separat *jurisdicțiunea civilă de jurisdicțiunea militară*, prima este *comună* (privește pe toți justițiabilii) a doua este *particulară* (privește pe militari).

În cadrul fiecăreia din aceste două jurisdicțiuni, instanțele respective sunt instanțe ordinare; deci instanțele militare sunt pentru jurisdicțiunea militară niște instanțe ordinare, așa după cum instanțele civile sunt pentru jurisdicțiunea civilă instanțe ordinare. Instanțele militare pot avea o competență ordinară și uneori o competență specială, așa după cum și instanțele civile pot avea pe lângă competența ordinară și una specială. În fine, așa după cum în cadrul jurisdicțiunii civile se pot crea alături de instanțele ordinare și unele instanțe speciale (chemate să judece anumite infracțiuni, de ex.: în legea sanitară, în legea administrativă, legea monopolurilor, etc.) tot astfel este oricând posibil ca în cadrul jurisdicțiunii militare să se creeze pe lângă instanțele militare ordinare și anumite instanțe speciale (de ex.: consiliul de justiție de bastiment din codul justiției marine).

Acesta fiind adevăratul caracter al instanțelor militare, concluziunea ce se impune este că există un paralelism perfect între cele două jurisdicțiuni, civilă și militară, fiecare avându-și organizațiunea sa ordinară, așa încât, pentru jurisdicțiunea militară *Consiliul permanent de revizie este instanța ordinară de recurs*, așa după cum *Inalta Curte de Casație este instanța ordinară de recurs* în cadrul jurisdicțiunii civile. Din acest paralelism decurge și independența celor două jurisdicțiuni.

De aceea, ori de câte ori legea a voit ca să supună controlului Inaltei Curți de Casație hotărârile instanțelor militare a spus-o expres, art. 26 din legea C. de Casație, art. 75 și 76 c. j. m. Or, o atare dispozițiune expresă nu găsim pentru recursul în interesul legii din art. 21 litera b) din legea Curții de Casație.

Pe de altă parte Consiliul permanent de revizie fiind instanță unică, nici nu se poate vorbi de posibilitatea frângerii unității de aplicațiune și interpretare a legilor.

S-a spus că s'ar putea ca această instanță de recurs militară să dea o interpretare deosebită dispozițiunilor din dreptul comun aplicabile și în pricinile militare, așa încât să se ajungă la o dublă interpretare a legii, într'un fel de instanțele militare și în alt fel de instanțele civile.

De sigur acest lucru este posibil, dar o atare situațiune nu poate fi curmată pe calea recursului prevăzută de art. 21 litera b) din legea Curții de Casație.

În adevăr, ori de câte ori este vorba de interpretări variate ale instanțelor judecătorești, fixarea unei interpretări unice nu poate reveni în mod logic decât unei *instanțe superioare* (ceea ce consacră chiar art. 21 litera b) sau unui *complect special* (cazul din art. 17 alin. 3) și 7 din legea Curții de Casație).

Cum pentru instanțele civile unitatea de interpretare este realizată, în raport cu fiecare materie, de secțiunea respectivă a Inaltei Curți de Casație, urmează că nepotrivirea între interpretarea instanțelor penale civile și interpretarea instanțelor militare se rezumă la nepotrivirea între felul de a interpreta al *Secțiunii penale a Curții de Casație* (care asigură unitatea de interpretare pentru instanțele penale civile) și felul de a interpreta al *Consiliului permanent de revizie* (care fixează interpretarea pentru instanțele militare). În atari condițiuni nu e admisibil ca asupra unității de interpretare să se pronunțe chiar una din cele două instanțe (recte Secțiunea a II-a a Inaltei Curți) a cărei interpretare e pusă în discuțiune și deci *de plano* se înlătură susținerea că art. 21 lit. b) din legea C. de Casație ar putea fi aplicabil acestei situațiuni.

De lege ferenda ar fi netăgăduit util ca printr'o dispozițiune specială să se prevadă posibilitatea unui recurs, fie înaintea Secțiunilor Unite ale Inaltei Curți, fie înaintea unui complect mai numeros la Secțiunea penală a Inaltei Curți, pentru asigurarea unității de interpretare a legilor penale, ori de câte ori se ivește o deosebire de interpretare între jurisprudența Secțiunii penale a Inaltei Curți și jurisprudența instanței de casare militară (după modelul dispozițiunii din art. 17 alin. 4 din legea C. de Casație).

VINTILA DONGOROZ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 26 Iunie 1935

Prezidenția d-lui V. ERBICEANU, consilier

Regia Aut. P. T. T. cu G. Curtovici și a.

Decizia nr. 1213 Dosar nr. 3074/933

Legea contabilității publice. Director regional P. T. T. Exerțită atribuțiuni cu caracter general administrativ. Nu este special însărcinat cu controlul contabililor. Dacă este responsabil de gestiunea acestora. Soluțiune negativă. Art. 18 din legea administrației P. T. T. și art. 134 din legea contabilității publice.

Potrivit art 18 din legea de administrație P. T. T. îndatoririle și atribuțiunile directorilor generali au un caracter general administrativ de conducere și supraveghere a oficiilor din regiunea lor, sub toate raporturile și pot lua orice măsuri necesare exploatarii P. T. T. Acestor funcționari cu o competență de control generală nu le sunt aplicabile dispozițiunile art. 134 din legea contabilității publice, care se referă numai la cei însărcinați direct și special cu controlul contabililor.

Curtea,

Asupra recursului introdus de Regia Autonomă P. T. T. contra deciziunii nr. 172 din 22 Februarie 1933 a Curții de Conturi s. III-a:

Având în vedere că din această deciziune reiese că, constatăndu-se la Oficiul P. T. T. Giurgiu, prin care se făcea tranzitul scrisorilor de valoare externe, fraude în intervalul dela 21 Mai 1926 la 10 Aprilie 1928 săvârșite de către oficiantul stagiar Gh. Savopol, care sustrăsese scrisori de valoare în sumă de 409.408,80 lei și de către oficiantul Sion Ștefan, în valoare de 41.250 lei, Regia Autonomă P. T. T. găsiind pe funcționarii responsabili pentru lipsa de control și verificare, a condamnat în mod solidar prin deciziunea nr. 209.836 din 1931 la plata sumei de lei 409.408,80 și a sumei de

41.250 lei, plus dobânzile legale dela 14 Mai 1928, pe G. Curtovici dirigintele aceluia oficiu, P. Istrate și St. Varlam inspectori generali, I. Pantelimon, inspector, și pe controlorii I. Rădulescu, Anton Ionescu și I. Stroescu, iar prin deciziunea suplimentară nr. 288614 din 1933 a condamnat solidar cu sus numiții, la plata aceleleași sume și pe G. Nicolau fost director al Regiunii București;

Având în vedere că instanța de fond prin deciziunea de mai sus, în urma apelurilor celor condamnați a reformat deciziunea nr. 209.836 din 1931, în sensul că în ce privește pe G. Curtovici, căruia i-a redus imputația dela 450.648,50 lei cât i s'a făcut, la 279.329,05 lei fără plată de dobânzi și pe ceilalți conadmnaiți prin aceeași deciziune i-a apărât de plata sumelor imputate, iar decizia nr. 228614 din 1933 a reformat-o în întregime apărând și pe Gh. Nicolau de plata sumelor imputate;

Că, pentru a decide astfel, Curtea de Conturi, motivează în ce privește pe G. Curtovici că, în conformitate cu art. 32 și 374 din instrucțiunile de contabilitate ale Direcției Generale P. T. T. din 1925, este responsabil în calitate de diriginte, după legea contabilității publice, ca unul ce trebuia să verifice cel puțin odată pe lună scrisorile oficiului și pe casieri; iar, în conformitate cu art. 197, 198 și 465 din regulamentul legii de exploatare P. T. T., are obligația să verifice zilnic dacă toate obiectele de mesagerii intrate au fost reexpediate; că, prin buletinul poștal nr. 23 din 24 Decembrie 1925, i s'a impus și obligația de a rezolva personal toate reclamațiunile, astfel că dirigintele devine răspunzător pentru neacoperirea deficitului produs din cauza lipsei sale de verificare, conform art. 134 din vechea lege a contabilității;

Că, dirigintele G. Curtovici și-a neglijat în interval de 2 ani aproape, aceste îndatoriri; că, din suma sus-trasă, oficianțul Sion Ștefan a rambursat 41.250 lei, iar din restul de 409.408,80 lei s'au plătit ca despăgubiri pentru scrisorile reclamate numai 279.389,05 lei.

Că, în ce privește pe directorul regional G. Nicolau, Curtea de Conturi motivează că directorii regionali sunt organe de conducere și nu însărcinați direct și special cu supravegherea contabililor și cu controlul contabilității lor și cu verificarea; că, deci, numitul nu poate fi făcut răspunzător pentru deficitele neacoperite conform art. 134 din vechea lege a contabilității publice, astfel că, Direcția Generală P. T. T. l'a condamnat fără competență;

Că, în ce privește pe inspectorii generali P. Istrate, St. Varlam, inspectorul I. Pantelimon, controlorii I. Bădulescu, A. Ionescu și I. Stroescu, motivează că deși aceștia, conform instrucțiunilor generale de contabilitate ale Direcției Generale P. T. T., pot fi considerați ca funcționari însărcinați direct și special cu verificarea gestiunii contabililor în sensul art. 134 din vechea lege a contabilității publice, totuși față de procedeele ingenios al defraudatorilor și pentru că n'au fost sesizați de marele număr de reclamațiuni, nu pot fi făcuți răspunzători, deoarece cu ocaziunea inspecțiilor sporadice pentru care au fost delegați n'au descoperit fraudă;

Văzând motivul I al recursului astfel formulat :

Exces de putere, greșită interpretare și violare de lege. Violarea art. 14, 18, 21 și 53 din legea de organizare P. T. T. din 1927 și art. 134 din legea contabilității publice din 1903.

Inalta Curte de Conturi, prin decizia nr. 127 din 1933 atacată cu recurs, constată în mod neîndoios că apelantul Gh. Nicolau avea calitatea de director regional P. T. T. și că la 5 Octombrie 1927, în baza delegației speciale nr. 199020 din

Octombrie 1927, — în urma numeroaselor plângeri din partea expeditorilor — s'a transportat la Of. Giurgiu pentru verificarea reclamațiunilor și inspectarea oficiului.

În această împrejurare, apelantul în loc să constate prin verificare și inspecție amănunțită faptele reclamate, cercetând registrele de scrisori intrate cu cele ieșite, operație ce ar fi dus la descoperirea fraudelor, se mărginește a lua unele măsuri disciplinare în contra dirigintelui, fără a se inspira dela dispozițiunile categorice ale art. 53 din legea de organizare din 1927, pentru a suspenda din funcțiune pe Savopol, autorul fraudelor, acesta rămânând mai departe în această funcțiune a continuat fraudele până în ziua de 18 Aprilie 1928 când a fost descoperit.

Inalta Curte de Conturi prin deciziunea sa admite apelul lui Gh. Nicolau pe considerațiunea că fiind director regional nu este însărcinat în mod direct și special cu verificarea oficiilor în subordine, cum cere art. 134 din legea contabilității publice din 1903; că chiar în cazul când în baza delegației date de Regia P. T. T. pentru verificarea și cercetarea biroului de mesagerii, nu însemnează prin acest singur fapt să fie făcut răspunzător după prevederile art. 134 din legea contabilității publice apreciind că Regia P. T. T. fără competență a dat decizia nr. 28614 din 1932. Dacă se analizează dispozițiunile art. 18 din legea de organizare P. T. T. din 1927 se constată din însuși alin. II că directorul regional are supravegherea imediată a oficiilor poștale din subordine, ceea ce însemnează că are obligațiunea directă de a controla oficiile dacă nu în mod permanent cel puțin în acele împrejurări în care se produc reclamațiuni și plângeri serioase cum au fost în speță reclamațiuni cu atât mai importante cu cât veneau din partea unui stat strein cu care angajasem convențiuni internaționale. Deci este neîndoios că funcțiunea de director regional pe lângă atribuțiunile de conducere are și acele atribuțiuni de supraveghere, de verificare a oficiilor din subordine; dar chiar în cazul când din spiritul art. 18 nu ar reesi în mod necontestat obligația de control a directorului regional din singurul fapt că a fost delegat în mod special și direct cu delegația nr. 190020 din Octombrie 1927, de a face cercetări pentru descoperirea faptelor relevate prin acele plângeri, însemnează că prin natura acestei însărcinări de control cel puțin în această însărcinare devine organ de control în care obligațiunea îi incumbă facerea inspecțiunilor amănunțite pentru descoperirea fraudelor în conformitate cu art. 53 din legea P. T. T. prin acest singur fapt devenind organ de control intră în prevederile art. 134 din legea contabilității publice. Inalta Curte de Conturi admitându-i apelul pe acele considerațiuni expuse mai sus comite un exces de putere, o violare de lege, violând dispozițiunile art. 18 și 53 din legea de organizare a P. T. T. și art. 134 din legea contabilității publice.

Având în vedere că prin acest motiv recurența se plângă de violarea art. 14, 18, 21 și 53 din legea de organizare P. T. T. din 1927 și art. 134 din legea contabilității publice din 1903, deoarece Curtea de Conturi exonerează de responsabilitate pe intimatul Gh. Nicolau în calitatea sa de director regional P. T. T. pe motiv că ar fi organ de conducere iar nu însărcinat special cu supravegherea și controlul;

Considerând că în conformitate cu art. 134 din legea asupra contabilității publice din 1903 în vigoare la data constatărei deficitului numai funcționarii direct și special însărcinați cu supravegherea contabililor și cu controlul contabilității lor sunt responsabili de orice deficite, care nu s'ar acoperi și care ar proveni din cauza lipsei de verificare asupra gestiunii contabilului aflat în deficit;

Că, prin urmare, funcționarii cărora legile lor organice nu le conferă atribuțiuni special de control contabil, ci atribuțiuni generale de conducere, suprave-

ghere și control administrativ, în sfera cărora intră, evident și îndatorirea de a controla gestiunea bănească a subalternilor, nu pot fi supuși sancțiunii prevăzute de art. 134 mai sus citat, întru cât ei n au însărcinarea directă și specială de a controla gestiunea contabililor în sensul legii, ci acest control se însușește în atribuțiile lor generale;

Că, dacă este adevărat că lipsa de supraveghere și control asupra gestiunii bănești atrage sancțiuni și pentru funcționarii de conducere sau șefii administrativi, sub a căror autoritate imediată se găesc contabilii, nu este însă mai puțin adevărat că o atare lipsa de supraveghere și de control a șefilor administrativi constituind din partea lor o abatere dela îndatoririle sau atribuțiile lor de ordin general administrativ, este pasibilă de sancțiuni disciplinare, ea însă nu îndreptățește autoritatea superioară a face aplicațiunea art. 134 din legea precitată;

Considerând că, în ce privește pe directorii regionali ai administrațiunii Regiei Autonome P. T. T. niciun text din legea organică a acestor administrațiuni nu conferă zișilor funcționari însărcinarea directă și specială de a controla și verifica gestiunea subalternilor lor, contabili, însărcinare specială care potrivit aceleiași legi incumbă personalului anume indicat în tabela anexată la lege sub rubrica „contabili”;

Că, din textul legilor invocate de recurentă, și în deosebi din art. 18 rezultă că îndatoririle sau atribuțiile directorilor regionali au un caracter general administrativ de conducere și supraveghere a oficiilor din regiunea lor, sub toate raporturile și putând lua orice măsuri necesare exploatării P. T. T.;

Că, dar acestor funcționari, cu o competență de control general, nu le sunt aplicabile dispozițiunile art. 134 din legea contabilității publice, care se referă numai la cei însărcinați „special” cu controlul contabililor;

Având în vedere că s'a susținut de către Regia Autonomă P. T. T. că intimatul Gh. Nicolau n avea gradul de director regional, ci numai acela de inspector general însărcinat cu conducerea Direcțiunii Regionale P. T. T. București și că deci nu se poate prevala de lipsa de responsabilitate a directorilor regionali;

Considerând că din certificatul nr. 154.416 din 20 Iunie 1935 eliberat de Direcțiunea Specială P. T. T. Direcțiia Personalului rezultă că numitul intimat a fost încadrat pe ziua de 1 Mai 1927 în postul de Director al Exploatării Telegrafice având delegația de a conduce Direcțiunea Regională P. T. T. București, iar adresa nr. 209.420 din 9 Octomvrie 1929 a Direcțiunii Generale P. T. T. pentru pensionarea intimatului Gh. Nicolau este adresată acestuia în calitate de Director al Regiunii P. T. T. București, de unde rezultă că sus numitul avea calitatea de director regional, iar nu de inspector general, care nu intră în sfera de aplicațiune a art. 134 din legea contabilității publice, astfel cum s'a arătat mai sus;

Având în vedere că, recurenta mai susține prin motivul acesta de casare că, intimatul Gh. Nicolau trebuie făcut răspunzător, fiindcă ar fi primit la 5 Octomvrie 1927 delegația nr. 199.020 din partea Direcțiunii Generale P. T. T. de a face cercetări pentru descoperirea faptelor comise de Savopol, având deci însărcinarea directă și specială în acest sens, fapt care-i atrage responsabilitatea;

Considerând, însă, că, susținerea recurentei, este neexactă în fapt, deoarece se constată că adresa arătată nu cuprinde nicio însărcinare dată intimatului de a exercita vreun control contabil asupra funcționarului Savopol;

Că întru cât Curtea de Conturi a făcut în cauză aplicațiunea principiilor expuse mai sus prin aceasta nici n a violat vreun text de lege, astfel cum pretinde recurenta, iar motivul de casare fiind nefondat, urmează a fi respins ca atare;

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. I-a

Audiența dela 1 Aprilie 1936

Președenția d-lui ȘTEFAN P. MIHAILEANU, consilier

V. I. Protopopescu cu Ministerul de finanțe

Decizia civilă nr. 136 Dos. nr. 1623/935

Contencios administrativ. Creanță contra Statului. Inscriere în buget. Somațiune de plată. Inadmisibilitatea urmării siliite. Art. 1 și 13 din legea contenciosului administrativ. Art. 60 din legea perceperei și urmării veniturilor publice din 5 Mai 1934.

1. — Creanțele în contra Statului se execută numai prin înscrierea lor în bugetul anului următor celui în care s'a făcut cererea, ținându-se seama de vechimea creanței și data cererei.

2. — Intru cât dreptul de a se adresa justiției, pe calea acțiunii în contencios administrativ, naște pentru parte numai în urma refuzului autorității administrative de a-i satisface cererea privitoare la un drept, este prematură acțiunea aceluia care, pentru realizarea creanței sale în contra Statului, nu s'a adresat în prealabil, autorității administrative, cerând înscrierea creanței sale în buget, ci a recurs la calea procedurală a acțiunii în contencios administrativ.

3. — Somațiunea de plată adresată de parte autorității administrative, potrivit art. 388 pr. civ., ca să-i achite creanța ce o are în contra sa, în termen de o zi dela primirea somațiunii, contrariu urmând a fi urmărită silit, nu poate fi invocată ca satisfăcând cererea ce o obligă legea a o face autorității administrative pentru înscrierea creanței sale în buget.

Curtea,

Asupra acțiunii făcute prin petiția înreg. la nr. 9620 din 28 Mai 1935, de către V. I. Protopopescu, domiciliat în București, str. I. G. Duca nr. 14 (str. Cometa 28), în contra Ministeriului de Finanțe, prin care cere ca, potrivit art. 13 din legea pentru contenciosul administrativ și art. 60 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice, să se dispună înscrierea în bugetul Statului, pe exercițiul 1 Aprilie 1936 — 1 Aprilie 1937, a sumei de 50.000 lei, oșebit 1.000 lei, cheltueli de judecată, ce are a lua în baza sentinței cu nr. 46/935, a Trib. Ilfov S. Not. investită cu formula executorie:

Având în vedere actele și lucrările din dosar cum și concluziunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că intimatul cere respingerea ca prematură a acțiunii, întru cât reclamantul nu face dovada că, în prealabil, s'a adresat autorității administrative pentru satisfacerea dreptului său, în urma refuzului căreia nu mai era în drept să introducă acțiunea de față;

Considerând că, potrivit art. 13 din legea contenciosului administrativ, combinat cu art. 60 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice din 5 Mai 1934, creanțele în contra Statului, județelor, comunelor, administrațiilor comerciale, caselor autonome, camerilor de industrie și comerț, camerilor de agricultură, muncă și uniunilor acestora, administrațiilor publice de orice fel, precum și instituțiilor de utilitate publică, ale căror bugete se votează de Adunarea deputațiilor, se vor executa numai prin înscrierea lor în bugetul anului următor celui în care s'a făcut cererea, ținându-se seama de vechimea creanței și data cererei;

Că, potrivit art. 1 din legea contenciosului administrativ, în caz când autoritatea administrativă, în urma cererii ce i s'a adresat, refuză înscrierea creanței în buget, cel vătămat în drepturile sale prin acest act administrativ de autoritate, — care constă în refuzul autorității administrative de a înscrie creanța în buget, — are deschisă calea acțiunii în contencios, pentru recunoașterea dreptului său, prin obligarea autorității administrative să-i satisfacă cererea;

Că întru cât, potrivit acestor texte de lege, dreptul de a se adresa justiției, pe calea acțiunii în contencios administrativ, naște pentru parte numai în urma refuzului autorității administrative de a-i satisface cererea privitoare la un drept al său, urmează că, acțiunea aceluia care, pentru realizarea creanței sale în contra Statului, nu s'a adresat în prealabil însăși autorității administrative, cerând înscrierea creanței sale în buget, ci a recurs la calea procedurală a acțiunii în contencios administrativ, să fie respinsă ca prematură;

Că întru cât, în speță, se stabilește în fapt că reclamantul nu a adresat, în prealabil autorității administrative, o asemenea cerere, acțiunea sa, introdusă pe calea procedurală a articolului 1 și urm. din legea contenciosului administrativ, urmează să fie respinsă ca prematură;

Că, în ce privește obiecțiunea reclamantului, că întru cât, mai înainte de a porni acțiunea în contencios administrativ, a adresat o somațiune de plată Ministerului de Finanțe, prin corpul de portărei, cerința aceasta a legii de a se adresa, în prealabil, autorității administrative pentru înscrierea creanței sale în buget, urmează să fie considerată ca satisfăcută și deci, incidentul de prematuritate a acțiunii urmează să fie respins, ea este nefondată, întru cât din examinarea somațiunii se constată că ea nu are caracterul unei notificări prin care să se comunice autorității administrative pe calea aceasta procedurală a intervenirii agenților judecătorești, conținutul cererii sale, ca autoritatea administrativă să înscrie creanța în buget, ci acela al unei somațiuni, prin care, potrivit art. 388 pr. civ., autoritatea administrativă este somată ca, în termen de o zi liberă dela primirea somațiunii, să plătească suma la care a fost obligată prin titlul executoriu pe care i'l alătură în copie, contrariu urmând a fi urmărirea silită, — ceea ce, potrivit art. 60 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice din 5 Mai 1943, în niciun caz nu poate avea loc, — actul acesta, premergător al execuției silită, având cu totul un alt conținut și urmărind un alt scop, decât acela la care, după cum s'a arătat prin considerentele de mai sus, îl obligă legea pe reclamant, existența lui nu este de natură să schimbe soluțiunea de mai sus.

Pentru aceste motive, redactate de d. consilier Ștefan P. Mihăileanu, respinge ca premtaură... etc.

(ss) Ștefan P. Mihăileanu, Gh. Polțer, Șt. Stoenescu.

CURTEA DE APEL DIN CONSTANȚA

Audiența dela 14 Februarie 1936

Președinția d-lui C. RUSESCU consilier

Vasile Ciurea cu Administrația Financiară Constanța

Deciziune fiscală nr. 27 Dos. nr. 1774/1936

Legea timbrului. Contravenție. Proces verbal dresat de șeful administrației. Valabilitate. Art. 69 alin. 5 din legea timbrului. Registre de comerț. Netimbrare. Dacă art. 103 alin. f din legea contribuțiilor directe a modificat dispozițiunile art. 4 § 19 și 75 din legea timbrului. Soluțiune negativă.

1. — Art. 69 alin. 5 din legea timbrului dispune că procesele-verbale de contravenție se aprobă direct de Ministerul de Finanțe sau prin delegație și o astfel de aprobare are caracterul unei hotărâri de primă instanță.

Prin urmare, un proces verbal de contravenție aprobat de către o Administrație de constatare, în conformitate cu deciziunea Ministerului de Finanțe nr. 31.251 din 30 Aprilie 1933, publicată în Monitorul Oficial nr. 101 din 1933, este valabil.

2. — Nu se poate deduce pe cale de interpretare că legea contribuțiilor directe (art. 103 alin. f), care este o lege specială și de strictă interpretare, ar fi modificat prevederile codului de comerț cu privire la registrele comercianților și sancțiunile în materie de probă pentru bancruta simplă, și nici prevederile altor legi speciale, care se referă la registrele comerciale.

Prin urmare, instanța de fond face o bună aplicare a art. 4 § 19 și 75 din legea timbrului, când dispune timbrarea registrelor de comerț care este obligatorie și, în caz de neconformare, constituie o contravențiune.

Curtea,

Asupra motivului I de casare în cuprinderea următoare:

„Violarea art. 69 l. t. și art. 71 l. c. d.”.

Procesul verbal din 30 Mai 1935 dresat de d-l controlor Terzi ce cată a-mi stabili contravenția fiscală nu este aprobat de către Ministerul de Finanțe, pronunțându-se decizia apeiată nr. 8641/1935 de Administrația Financiară Constanța, fără competență.

Având în vedere că potrivit dispozițiunilor art. 69 alin. 5 din legea timbrului procesele-verbale de contravenție se aprobă direct de Ministerul de Finanțe sau prin delegație, și că astfel aprobate au caracterul unei hotărâri de primă instanță;

Având în vedere că prin deciziunea nr. 31251 din 29 Aprilie 1933, — publicată în Monitorul Oficial Nr. 101 din 4 Mai 1933, — Ministerul de Finanțe dispune că procesele-verbale de contravențiune vor fi aprobate de către administrațiile de constatare în cazurile în care se aplică o condamnare până la 20.000 lei, inclusiv impozitul datorat, cu excepția contravențiilor vamale;

Considerând că astfel fiind îndeplinite cerințele art. 69 din legea timbrului, motivul I de casare se învederează nefondat și urmează a fi respins ca atare.

Asupra motivului II de casare în cuprinderea următoare:

Violarea art. 103 p. 9, art. 30 din legea contrib. directe și a art. 9 din legea impozitului pe lux și cifra de afaceri.

Art. 103 p. 9 introdus în legea contribuțiilor directe la 18 Martie 1933 dispensează pe micii comercianți de ținerea obligatorie a registrelor comerciale, în mod expres.

Art. 9 din legea impozitului pe lux și art. 30 din legea contrib. directe determină cine sunt micii comercianți și anume cei impuși la patentă fixă adică la un venit anual de sub 155.000 lei, condiție ce o îndeplinesc.

Greșit mi s'a făcut aplicarea textului art. 4 din legea timbrului care fiind din anul 1927 este abrogat de legea contribuțiilor din 18 Martie 1933.

Având în vedere că profesiunea de comerciant este reglementată de codul de comerț care stabilește condițiunile, capacitatea cerută de lege și obligațiunile la care profesiunea este supusă;

Considerând că printre obligațiunile atașate profesiunii comerciale, — această lege fundamentală, — cuprinde obligațiunea de a ține registre comerciale și și o contabilitate regulată (art. 22 și urm. cod. com.), obligațiune din care se deduc consecințe importante în exercițiul profesiunii, și pentru care codul de comerț prevede sancțiuni în caz de neconformare, de diferite feluri:

1) Neținerea registrelor sau ținerea lor neregulată atrage pedeapsa bancrutei simple (art. 876 p. 5 c. com.);

2) Această lipsă sau neregularitate atrage pentru comerciant pierderea beneficiului probei, care beneficiu i-ar fi asigurat registrele regulat ținute în contestațiunile cu clientela sa;

3) Creează o prezumțiune defavorabilă comerciantului în asemenea litigii.

Dela obligațiunea ținerii registrelor codul de comerț în art. 34, dispensează pe colportori, comercianți cari fac micul trafic ambulant, cărăuși sau acei al căror comerț nu ese din cercul unei profesiuni manuale.

Considerând că în afară de aceste norme edictate de codul de comerț, — care este legea fundamentală, ce organizează profesiunea comercială, — diferite alte legi speciale, atunci când se referă la profesiunea de comerciant au anumite dispozițiuni privitoare la registre.

Astfel legea timbrului în art. 4 § 19 și art. 75 prevede timbrarea registrelor obligatorii și sancțiune în caz de neconformare.

Legea monopolului vânzării spiritului și a băuturilor spirtoase și a taxelor de consumație din 1932, prevede sancțiuni pentru debitanții cari nu țin în regulă registrele obligatorii, etc.

Legea contribuțiilor directe, stabilește venitul impozabil al comercianților, — după registre și în art. 103 sancționează în diferite feluri lipsa lor, ținerea neregulată, refuzul comunicării, etc., dispensând în paragraful f, de amenda edictată, pe micii comercianți și micii meseriași definiți, conform art. 12 din legea impozitului pe lux și cifra de afaceri, — mici comercianți fiind considerați potrivit art. 20 acei cari vor fi clasificați ca atare de către comisiunea prevăzută la art. 74.

Având în vedere că prin motiuvul de recurs se susține că art. 4 § 19 din legea timbrului din 1927 a fost abrogat de art. 103 & f, din legea contribuțiilor directe din 1935. — chestiune care urmează să fie soluționată;

Considerând că legea contribuțiilor directe, care este o lege specială are un obiect deosebit, constatarea și stabilirea impozitelor și în acest scop a edictat condițiunile de procedare și sancțiuni;

Această lege specială are o aplicațiune restrânsă, — și derogările ei dela dreptul comun, — codul de comerț, — în ceea ce privește obligativitatea registrelor, sunt de strictă interpretare, aceste derogări neputând să fie extinse nici la dispozițiunile codului de comerț și nici la dispozițiunile altor legi speciale, căci prin aceasta le-ar deturna dela obiectul lor și le-ar altera sensul;

Considerând că legea timbrului care este iarăși o lege specială — în art. 4 § 19 și 75 are un obiect deosebit, — timbrarea registrelor obligatorii revăzute de codul de comerț și cuprinde dispozițiuni clare și precise ce trebuiesc aplicate nefiind permis să se introducă pe cale de interpretare distincțiuni pe cari legea nu le-a făcut;

Aceasta cu atât mai mult cu cât este vorba de o lege fiscală ale cărei dispozițiuni trebuiesc interpretate în sensul literal al textului atunci când nu prezintă nicio ambiguitate;

Considerând că astfel fiind nu se poate deduce pe cale de interpretare, că legea contrib. directe, specială și de strictă interpretare ar fi modificat prevederile codului comercial referitor la registre și sancțiunile în materie de probă și pentru bancrută simplă, — și că de asemenea această lege ar fi modificat prevederile și altor legi speciale cari se referă la registrele comerciale;

Astfel fiind, în mod corect prima instanță a făcut aplicarea art. 4 § 19 și 75 din legea timbrului și motivul II de casare invederându-se nefondat urmează a fi respins ca atare.

Pe baza acestor motive redactate de d-l consilier V. F. Petrescu, Curtea respinge recursul, etc.

ss. C. Ruscescu, A. Dumitrescu, D. Stoicescu, V. F. Petrescu, I. Basarabescu.

JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMATA

CASAȚIA ITALIANA, I, 7 Febr. 1936

Mandat comercial. Revocare. Raportul dintre mandante și terț.

Mandatul conferit cu clauza irevocabilității relativă la anumite afaceri, nu suprimă dreptul mandantului de a-l revoca, cu rezerva acțiunii în daune a mandatarului.

Terțul pe lângă care fusese alăturat mandatarul, dacă continuă să trateze cu acesta, după ce a fost încunostiințat despre revocarea mandatului, suportă consecințele propriiei sale imprudențe (Giur. it., 1936, I, 406).

CASAȚIA ITALIANA I, 27 Febr. 1936

Navlu. Clauza de neresponsabilitate („insurance clause”). Limitele clauzei. Reducerea navlului. Dol sau culpă gravă din partea cărăușului. Probă.

Clauza de neresponsabilitate a cărăușului maritim pentru toate riscurile cărora încărcătorul se poate asigura (clauză denumită și „insurance clause”), e validă numai în limitele culpei ușoare. Chiar dacă este exprimată într-o formulă generală, cuprinzând toate gradele culpei.

Clauzele de neresponsabilitate a armatorului pentru culpa de navigațiune și pentru faptele datorate culpei ușoare a căpitanului și echipagiului, sunt valabile dacă au fost însoțite de o reducere a navlului, ceea ce s'a adus în prelabil la cunoștința publicului.

În cazul clauzei zise „insurance clause”, proba existenței unei cauze liberatorii a responsabilității sale incumbă cărăușului, fiind nulă clauza care ar impune încărcătorului sarcina probei că pierderea sau avaria mărfurilor a fost cauzată de dolul său culpa gravă a cărăușului sau a subordonaților săi (Giur. it. 1936, I, 1, 423).

CASAȚIA ITALIANĂ I, 5 Aprilie 1935

Faliment. Unic creditor. Revocare inadmisibilă.

Când un debitor are un singur creditor, nu este exclusă de-

clararea falimentului dacă sunt întrunite condițiunile cerute de lege pentru existența stării de faliment, și odată declarat falimentul, nu poate fi revocat, când se constată că falitul are numai un creditor. (Giur. it. 1936 I, 1, 375).

CASAȚIA ITALIANĂ III, 20 Febr. 1936

Contract de locațiune. Exercițiul unui comerț. Închirierea altui magazin pentru același comerț. Valabilitate în lipsa unei convențiuni contrarii.

Proprietarul mai multor magazine aflătoare în același imobil, este liber să închirieze celelalte magazine în vederea aceleiași comerț exercitat de un comerciant care a închiriat un magazin, dacă nu a intervenit o clauză prohibitivă în contractul lor de locațiune.

Nu se poate susține că închiriind un magazin pentru exercițiul unui comerț, implicit s'a obligat să nu închirieze celelalte magazine pentru același comerț, de oarece nu este de admis că o conșimțit la o asemenea servitute oneroasă pentru toată proprietatea sa, fără o clauză expresă în acest sens căreia să-i corespundă o majorare a chiriei în schimbul acestei obligațiuni (Giur. it. 1936, I, 1, 393).

CASAȚIA ITALIANĂ III, 20 Martie 1936

Culpă civilă. Sfat greșit dat de un necunoscător. Acceptare. Neresponsabilitate pentru daunele rezultate.

Când o persoană, fără a avea vreo obligațiune contractuală, ci numai în scopul de a face un serviciu binevoitor altei persoane, dă un sfat într-o chestiune în care nu are nicio competență tehnică, nu răspunde de daunele încercate de acela care a acceptat și a urmat acest sfat.

Alta este situațiunea când acest sfat greșit s'ar da în exercițiul profesiunii, artei sau meseriei sale, în legătură cu o prestațiune contractuală a cărei îndeplinire reclamă darea de sfaturi. Un sfat greșit ar constitui o eroare profesională generatoare de responsabilitate civilă (Giur. it. 1936 I, 1, 370).

APLICAREA NOILOR LEGIURI PENALE

Circulara d-lui Ministru al Justiției nr. 39.012 din 29 Aprilie 1936 relativ la listele Curților cu jurați

Noul cod de procedură penală Carol al II-lea, publicat în Monitorul Oficial Nr. 66 din 19 Martie 1936, prin art. 603 dela capitolul dispozițiuni transitorii, a dispus ca articolele referitoare la întocmirea listelor de jurați să fie puse în aplicare chiar dela publicarea Codului în Monitorul Oficial, în vedere ca primele liste de jurați să fie întocmite mai înainte de 1 Ianuarie 1937, pentru ca dela acea dată să aibă posibilitatea de funcționare Curțile cu jurați.

Aducând la cunoștința Dvs. cele de mai sus, vă rog să binevoiți ca de îndată după primirea acestei circulari să luați măsuri pentru aducerea la îndeplinire a sus menționatei dispozițiuni ale legii.

În vederea înlesnirii atribuțiunilor ce legea vă dă, țin să atrag atențiunea Dvs. asupra următoarelor părți inovatoare ale legii:

1. *Sistemul consacrat de noua lege pentru selecționarea juraților.*

Una din principalele critici care se făcea instituțiunii Curților cu jurați era și aceea a insuficienței criteriilor legale de selecționare a juraților pentru întocmirea listelor. Criteriul censului, acel al unui grad de cultură și al unei funcțiuni, dădeau impresiunea formării unui juriu de clasă, în care nu puteau pătrunde cei care nu întruneau acele condiții, deci un juriu nedemocrat, ceea ce nu corespundea spiritului timpului nostru.

În afară de aceasta, nici unul, nici altul din cele două criterii nu dădeau siguranța că persoanele înscrise în liste pe baza lor, întrunesc și condițiunile cele mai potrivite pentru a fi buni jurați și anume, pe de o parte, aceea de a înțelege rolul și importanța misiunii sociale ce e chemat a îndeplini, iar pe de altă parte, aceea a corectitudinii necesare unei atari funcțiuni, de oarece era posibil ca cel cu avere să nu posedă și înțelegerea de care era nevoie, iar cel cult să nu aducă întotdeauna moralitatea de care trebuie să se bucure acel cărui i se dă nobila sarcină să judece pe alții.

În vederea celor de mai sus, noul cod de procedură penală Carol al II-lea, prin art. 352 pentru a înlătura inconvenientele semnalate, în scop de a se obține un juriu corespunzător, a consacrat un sistem de alegerea juraților cu totul nou, sistem în care nu se cere nici condițiunea censului, nici aceea a unui grad de cultură, sarcina de jurat fiind considerată ca „o funcțiune judiciară”.

Iată cuprinsul art. 352:

Art. 352. — Jurații îndeplinesc o funcțiune judiciară.

Poate fi jurat orice cetățean român care îndeplinește următoarele condiții:

1. Să aibă vârsta de 30 ani împliniți;
2. Să cunoască limba română și să o posedă în scris și citit;
3. Să se bucure de toate drepturile civile și politice;
4. Să fie în măsură a înțelege rolul funcțiunii de jurat.

Din cuprinsul textului se poate vedea că în sistemul consacrat predomină condițiunea ca viitorul jurat să fie o persoană în măsură a înțelege rolul funcțiunii la care e chemat.

Punând această condițiune legea a voit să aibă un juriu cu adevărat democrat, în sensul că pot fi admise persoane din orice categorie socială, însă un juriu selecționat, adică compus din persoane capabile prin moralitatea și priceperea lor de a ocupa nobila funcțiune de încredere socială de a judeca pe semenii lor.

După cum se poate vedea, sensul legii corespunde cerințelor științifice moderne de a avea un juriu selecționat. Principiul fundamental de selecționare rămâne în întregime în sarcina magistraților, așa că buna lui aplicare și funcționare depinde în cea mai mare parte de conștiințiozitatea cu care vor lucra magistrații chemați a întocmi listele.

Criteriul legii vă dă posibilitatea să înscrieți în liste numai pe cetățenii cei mai distinși și onorabili, putând refuza înscrierea atât a unei persoane cu avere, dacă se crede că nu înțelege suficient rolul funcțiunii, cât și a unei persoane cu grad de cultură, dar care prin modul său de viață, prin manifestățiunile sale publice a dat dovadă de porniri pătimașe, subversive din cauza cărora judecata sa nu ar avea obiectivitatea, seriozitatea și integritatea necesară.

2. *Caracterul sarcinii de jurat.* O consecință a sistemului admis de lege a fost și aceea, că sarcina de jurat nu mai constituie un drept pentru nimeni, cu facultatea pentru orice cetățean de a cere să figureze în lista de jurați în caz de omisiune, cum este în sistemul actual.

Legea consideră aceasta ca o funcțiune judiciară, așa că la această funcțiune pot fi chemați numai acei care vor fi considerați ași pentru aceasta de către comisiunea însărcinată cu întocmirea listelor.

De aceea legea nu prevede vreun drept de contestațiune pentru cei care nu au fost înscriși și care cred că au drept să figureze în listă, ci acordă numai un drept de contestațiune contra celor deja înscriși și care nu ar fi trebuit să fie înscriși.

3. *Caracterul comisiunii însărcinate cu întocmirea listelor de jurați.* Tot ca o consecință a sistemului consacrat și a seriozității selecționării persoanelor ce pot fi înscrise în listele de jurați, legiuitorul — în deosebire de legea actuală — a dat un caracter exclusiv judiciar comisiunilor însărcinate cu întocmirea listelor de jurați.

După cum se poate citi în textul art. 357 pr. p., listele de jurați se formează de o comisiune de magistrați sub conducerea primului-președinte sau președintei tribunalului respectiv, listele întocmite de judecătoriai dela judecătoria, împreună cu pretorii și primarii comunelor având caracterul numai al unor liste de recomandare.

Listele de recomandare vor fi întocmite pe comune.

4. *Numărul persoanelor care trebuie înscrise în liste pentru fiecare județ.* Legea de procedură în vigoare în Vechiul Regat fixează chiar numărul persoanelor care trebuie să-l conțină lista suplimentară fără a se preocupa de cea generală.

Noul cod de procedură Carol al II-lea nu a crezut necesar să aducă vreo limitare pentru niciuna din liste în scop de a da posibilitate să poată țigura între jurați toate persoanele care în aprecierea comisiunii ar întruni condițiunile expuse mai sus.

Este dela sine înțeles că comisiunea trebuie să aibă în vedere în selecționarea sa și numărul de persoane necesar celor 3 sesiuni anuale câte vor fi la cea mai mare parte din județe (3×30=90) adică cei puțin un număr de 90 persoane pentru fiecare județ.

Însă cum se poate ca unele din persoanele înscrise să devină învapt de a mai țigura în liste sau să fie nevoie de o sesiune extraordinară, etc., acest număr urmează și trebuie să fie cu mult mai mare, așa că numărul de minimum 200 persoane pentru județele mai mici și de minimum 300 pentru județele mai mari poate fi considerat ca strict necesar, afară bine înțeles de județul Ilfov unde sunt 5 sesiuni și unde în prezent funcționează o Curte permanentă unde lista va avea minimum 1.500 jurați.

Listele suplimentare vor cuprinde cel puțin o pătrime din numărul juraților cuprinși în listele generale.

5. *Termenul în care trebuie să fie executate lucrările.*

Prin art. 663, alin. 2 codul prevede că termenele fixate de lege din art. 358 și următorii nu vor fi respectate la întocmirea primelor liste aceasta pentru că s'a considerat că lucrările comisiunii pentru întocmirea primelor liste au nevoie de mai mult timp decât lucrările obișnuite anuale la revizuirea listelor.

În vederea celor de mai sus d-nii judecătoriai dela toate judecătoriaiile vor începe aceste lucrări cel mai târziu la 15 Mai 1936 — luându-se din vreme măsuri pentru aceasta, emițând convocările necesare.

Judecătoriai dela judecătoriaiile rurale vor invita la judecătoriai pretorul respectiv și pe primarii comunelor rurale din circumscripțiune și vor forma împreună tablouri de persoanele care vor fi considerate că întrunesc condițiunile legale.

Judecătoriai din comunele urbane și municipii vor întruni comisiunea de asemeni în localul judecătoriai.

Secretar al comisiunii va fi grefierul sau un alt funcționar desemnat de judecător.

Aceste lucrări vor fi terminate cel mai târziu la 1 Septembrie 1936, când tablourile vor fi înaintate tribunalului care va proceda de îndată la întocmirea listelor.

Comisiunea tribunalului va termina aceste lucrări până la 15 Noemvrie 1936.

Listele astfel întocmite vor servi la compunerea Curților cu jurați până la 1 Ianuarie 1937.

Consider aproape inutil să atrag deosebita Dv. atențiune asupra importanței și delicateței lucrărilor ce legea le pune în sarcina Dv.

Legiuitorul noii proceduri penale, în dorința de a asigura societății o justiție imparțială și demnă, a încredințat magistraturii misiunea de a-și alege viitorii colaboratori.

Ministru, Valeriu Pop

Director, Al. M. Iliescu